

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKÁADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknel engedmény

„Tiszteld a tisztos ipart”

Produse industriale pentru export

Cu alcătuirea comisiei speciale pentru îndrumarea, încurajarea și organizarea exportului de cereale, — precum se știe, — se întregeste prima parte a planului întocmit de d. Mitiță Constantinescu ministrul Economiei Naționale, pentru așezarea exportului nostru în cele mai bune condițiuni de activitate. Această comisiune, ca și acelea pentru îndrumarea exportului de petrol, lemne, animale și produse animale, este un organism a cărui menire stă, nu în a examina — cum se făcea în general până acum, — teoretic, diferitele probleme ale economiei naționale, ci de a găsi fără întârziere mijloacele cele mai potrivite pentru a reînsoflete comerțul nostru exterior, ținând seama ca interesele producătorilor și exportatorilor să se armonizeze cu nevoile statului.

Intr'un timp foarte scurt, comisiunile pentru îndrumarea exportului de petrol și lemne au adus soluții practice la deslegarea problemelor ce li s'au pus. Complexitatea problemei exportului de animale și produse animale, cere un răgaz mai îndelungat pentru fixarea mijloacelor de a i se da o mică îndrumare. Dar nici în această privință întârzierea nu se va prelungi. Iar noua comisiune pentru organizarea exportului de cereale, deși avea ca termen pentru fixarea primei de valorificare a grâului, ziua de 10 Maiu, a ținut luni o ședință prelungită de câteva ceasuri, ca o hotărâre care interesează atât de mult agricultura noastră să fie luată cât mai neîntârziat.

Ritmul în care lucrează aceste comisii și promptitudinea găsirii soluțiilor își vor arăta curând foloasele. Și dacă trebuie recunoscute și prețuite munca și priceperea celor care le compun, trebuie subliniată în același timp energia și competența cu care d. Mitiță Constantinescu, ministrul Economiei Naționale le dă, pe lângă directive, spre a scoate economia națională din lănczeala în care căzu.

În cuvântarea ținută cu prilejul celei dintâi și un impuls de tineresc avânt atât de necesar ședinței a comisiei pentru noua organizare a exportului de cereale, d. Mitiță Constantinescu, după ce a arătat rostul acestei comisii, a anunțat și începerea unei acțiuni, menită să dea economiei naționale un avânt extraordinar.

Plecând dela constatarea că cea mai mare parte a materiei prime pe care o exportăm, se întoarce în țară sub formă de fabricate pe care le plătim mult mai scump decât încasăm pentru materia primă exportată, d. Mitiță Constantinescu a întocmit un plan pentru organizarea unor industrii cari să se specializeze în producerea tuturor fabricatelor ce se pot scoate din materia primă aflătoare în țară.

Grație petrolului, lemnului, animalelor și cerealelor noastre, ca să nu amintim decât cele mai semnate materii prime pe care le exportăm, ne găsim în această privință în fața unor posibilități imense. Desigur că pentru realizarea lor e nevoie de capital și de specialiști.

D. ministru al Economiei Naționale a vestit că acest capital există și va fi pus la îndemâna celor cari vor avea nevoie de el, sub formă de credit imediat și eficient. Și fiind convins că elementele capabile necesare se găsesc și la noi în țară, d. s-a dat comisiunilor de specialitate, sarcina de a le descoperi și folosi.

Activitatea desfășurată până acum de ministrul Economiei Naționale, îngăduie să privim cu în-

Oradea-Nagyvárad iparospanaszai a munkakamarai szövetség elnöke előtt

— Az államélet átalakulás jegyében van és ez az oka, hogy a munkakamarák tétlenségre vannak kárhóztatva, — mondotta az országos elnök. —

Orvosolni fogják az iparossérelmeket

Vasárnap reggel az Oradea-nagyvárad nemzeti munkásszindikátus meghívására Oradea-Nagyváradra érkezett Molin Virgil, a Munkakamarák Uniójának elnöke.

Vasárnap délelőtt a helyi munkakamara, illetőleg a munkabírószék helyiségében összegyűltek a munkakamara képviselői. Jelen voltak többek között: Mudura Ioan munkaügyi inspektor, Oras László elnök, Weisz Pál főtitkár, a Kisiparos Liga, Spitzer Benjamin, Katz Herman az Építőiparos Szövetség, Chis Péter, Pop Alexandru, Henjau Ludovic a nemzeti munkásszindikátus nevében, valamint a munkakamara tanácsosa és tisztviselői.

Marta Ioachim, a munkakamara elnöke néhány keresetlen szóval üdvözölte Virgil Molint, aki nyomban felszólalt és bejelentette, hogy nagy ígéreteket nem tehet. Az államélet átalakulás jegyében van és éppen ezért a munkakamarák bizonyos tétlenségre vannak kárhóztatva. Az új alkotmányos rendben az érdekképviselésekre és így elsősorban a munkakamarára nagy feladat hárul. Ismeri a panaszokat, amelyek az egész országban egyformák: elsősorban a súlyos adóterhek ellen irányulnak, de ezek miatt semmiféle orvoslást sem helyezhet kilátásba.

AZ ORADEA-NAGYVÁRADI MUNKAKAMARA KIVÁNSÁGAI

Ezután Mălăescu munkakamarai főtitkár olvasta fel azokat a kívánságokat, amelyek a hely-

beli iparos, munkás és magántisztviselő-társadalom legégetőbb kívánságai.

1. A kisiparos hitelintézet kérdése. A kisipari hitelintézet, amely azért alakult, hogy a kezdő román iparosokat támogassa — csak elsőrendű jelzálog-fedezetre ad kölcsönt. A kezdő iparosnak nincs ingatlanvagyon. A kisipari hitelintézetéről szóló törvényt olyképen kell módosítani, hogy a munkakamarának ajánlására — erkölcsi garanciára is adjanak kölcsönt. A kamatláb is igen magas.

2. Az Oradea-Nagyvárad tanoncotthon alapítóját még a múlt évben letették, de az építkezést máig sem kezdték meg.

3. Sürgős szükség van az új betegsegélyző palota felépítésére, mert a jelenlegi helyiség alkalmatlan.

4. A munkakamarák költségvetését a mai napig sem hagyta jóvá a miniszter és ezért a kamara tétlenségre van kárhóztatva.

5. A betegsegélyző mellett működő és nemrégiben megszüntetett nyugdíjmegállapító bizottságokat vissza kell állítani annál is inkább, mert a kormány is a központosítási rendszer ellen foglalkozik.

6. Az iparendelékek becserélése azért késik, mert a minisztérium még most sem készítette el az új iparendelékek nyomtatványait.

Az elhangzott kívánságokra Virgil Molin részletesen válaszolt.

Hogy áll az ipari kölcsön ügye?

A kisipari hitelintézet kérdésében kifejtette, hogy a hitelintézet nem akar veszteséggel dolgozni és ezért szó sem lehet arról, hogy elálljon a jelzálog-fedezettől. Saját tapasztalatából tudja, amikor ő kért kölcsönt egy iparos részére, nem elégedtek meg az ingatlanfedezettel, hanem még külön kezest is kértek. Ezzel szemben most megalkották az úgynevezett „ipari alapot”, amit a nagyipart védő kontingentálási engedélyek taxáiból körülbelül 30 millióra növelnek és

ebből az összegből fogják támogatni a kezdő román kisiparosokat, valamint a nehézségekkel küzdő román kisiparosokat nem kölcsön, hanem szubvenció formájában, amit vissza sem kell fizetni.

MIÉRT KÉSÍK AZ ORADEA-NAGYVÁRADI TANONC-OTTHON FELEPÍTÉSE

A tanoncotthon építése ügyében Virgil Molin kijelentette, hogy még hétfőn érintkezésbe lép a minisztériummal, Craiovan és Târgu-Jiu, ahol alig néhány tanonc van — már felépítették 18

millió költséggel a tanoncotthont, a határszálon viszont — ahol Virgil Molin szerint nemzeti szükség a román tanoncok elhelyezése, — még nem.

Mudura Ioan munkaügyi inspektor megjegyezte, hogy a város vezetősége értesítette,

hogyha három héten belül nem kezdik meg a tanoncotthon építését, a város visszavesszi az ajándékozott telket.

A betegsegélyző-épülettel kapcsolatban Virgil Molin megkérdezte, hogy az Oradea-nagyvárad pénztár hozzájárul-e az építkezéshez. Bulbucă Ioan tanácsos szerint másfélmillió van előirányozva, a hely is ki van jelölve, az építkezés megindítását megígérték sokszor, de még most sem kezdték meg.

CSÖKKENTETÉK A MUNKAKAMARAI KÖLTSÉGVETÉST

A munkakamarai költségvetéssel kapcsolatban Virgil Molin közölte, hogy a „munka-alap” megrementése után a munkaügyi minisztérium az összes munkakamarák költségvetését egybeolvasztotta és az egyes munkakamarák rendelkezésére költségve-

credere planul într'adevăr mare, pe care l-a făcut, pentru a da industriei noastre aceleași mijloace de cari se folosesc marile industrii străine în stă-

pănirea pieții internaționale. Și nu putem încheia fără a face urările noastre de neîntârziată isbândă.

té-típusok szerint négy kategória szerint egyforma összegeket bocsát. A bucureştii munkakamara költségvetése 18 millió, a nagyobb vidéki munkakamaráké 5 millió, a kisebbeké 2 és félmillió, a legkisebbeké egy millió 800 ezer lei lesz.

Az Oradea-nagyvárad munkakamara, amelynek költségvetése eddig 4 millió volt — most a 2 és félmillió leies kategóriába kerül. Ezzel szemben — mondotta Virgil Molin — a kamara mentesül egy csereg kiadástól. Nem fizethet többé a kamara munkanélküli, vagy betegsegélyeket, nem kell befizetnie a hozzájárulást a minisztérium alapjaira, a Munkakamarák Uniójához, stb.

A BETEGSEGÉLYZŐI NYUGDIAK ÜGYE

A betegsegélyző helyi nyugdíjmegállapító bizottságának visszaállítását illető kívánságra azt a megjegyzést tette Virgil Molin, hogy a decentralizációt nem kell úgy értelmezni, hogy most már mind a 32 betegsegélyző-pénztár autonómiát kap.

Chis Péter tanácsos a nemzeti munkásszindikátus elnöke emelkedett szólásra:

— Nem térhetünk ilyen könnyen napirendre a kérdés felett, mert a munkásság szempontjából lényeges sérelem. Megértjük, hogy a bizottságokat azért szüntették meg, hogy ne legyen szükség anyagi napidíjas fizetésére, nem is kérünk mást, mint hogy

a nyugdíjmegállapítást bízzák a helyi betegsegélyző főorvosára.

Ma az a helyzet, hogyha egy munkás megrokkban, vagy baleset éri, rokkant- és balesetnyugdíjának megállapítását a bucureştii központi bizottság 8 hónap alatt sem intézi el. Nem lelkesedhetünk azért a gondolatért sem, hogy most már a munkakamara nem adhat segélyt egyetlen munkanélkülinek sem. A multban valóban sok helytelen politikai szempontok szerint osztották ki a munkanélküli segélyeket, azonban még sem kellene most már a politikamentesség idején a munkakamarát megfosztani a segélyezés lehetőségétől.

Virgil Molin: Ön is beismeri, Chis ur, hogy egyes szempontok uralkodtak. Ugyan hogyan kérhetjük, hogy a kamarák is utalhassanak ki munkanélküli segélyeket, amikor például én magam találtam olyan esetet, hogy

egy munkakamarai elnök reggel kiutalt egy társasági helynek 4000 lei munkanélküli segélyt, és ugyanazon este ugyanaz a hölgy újabb 6000 lei „segélyt” kapott.

Hogyan lehetett másként, amikor Craiovában négy évig lehetett elnök Ionescu Tica, aki ellen egyszer már letartóztatási parancs volt kiadva.

Virgil Molin ezután élesen kritizálta Nistor volt miniszter tevékenységét.

AZ ELSŐ HETI TÁPPÉNZ ÜGYE

Chis Péter a továbbiak során a munkaadók első heti táppénz-fizetési kötelezettségét tette szóvá, amely egyaránt káros a munkaadókra és a munkásokra.

Molin elnök társaságában levő tanácsos kijelenti, hogy ebben az ügyben már voltak tanácskozáások és remény van rá, hogy megszüntetik a munkaadók első heti táppénzfizetési kötelezettségét. Megjegyzé, hogy újból interveniálni fog.

Virgil Molin: Kollégámmal szemben én, aki ismerem a helyzetet, nem ígerek semmit.

KÉTFELE IPARENGEDELÝT ADNAK KI

A Munkakamarák Uniójának elnöke végül kitért a Mălăescu titkár által előterjesztett memorandum utolsó pontjára és közölte, hogy

az új iparengedélyek már nyomás alatt állnak és rövidesen elkészülnek

Minden iparos két engedélyt fog kapni: egyet, amit berámázhat és műhelyében kifüggeszthet és egy másikat, amit zsebében hordhat.

Katz Herman átnyújtotta az Oradea-nagyvárad építőiparosok szervezetének memorandumát Virgil Molinnak. Az elnök délelőn részt vett a román iparosok gyűlésén a Casa Naţionalában, este pedig végignézte a Román Munkásszindikátus által a színházban rendezett május elsejeli előadást.

CSAK ROMÁNUL SZABAD BESZÉLNI A MUNKAKAMARÁBAN

A „Curentul” című lap jelentése szerint a munkaügyi minisztérium körlevelet intézett a munkakamarákhoz, amely szerint a munkakamara állami intézmény lévén, helyiségeiben csak románul szabad beszélni és a kamarák vezetőségi ülésein is csak románul lehet felelni.

Megjelent Cluj-Kolozsvár város új kéményseprési szabályrendelete

A kéményseprés a város kizárólagossági joga, a seprési díjakat a város hajtja be.

Cluj város tanácsa — mint már közöltük — az új közigazgatási törvény és a városi pénzügy megszervezéséről szóló törvény alapján a város egész területén házikézelésbe vette a kéményseprő ipar gyakorlását. Ennek keresztülvitele érdekében szabályrendeletet készített, melyet a belügyminiszter már jóvá is hagyott. A szabályrendeletet a városi hivatalos lap legutóbbi száma teljes egészében közli. Miután a szabályrendelet főbb rendelkezései egyformán érdeklik a város összes háztulajdonosait és bérlőit, annak fontosabb rendelkezéseit az alábbiakban ismertetjük:

Csak a városi üzem tisztogathatja a tűzhelyeket és kéményeket.

1. A kémények rendbentartása és tisztítása a város egész területén a város kizárólagossági jogát képezi, ennek gyakorlását az erre a célra alakított műszaki szolgálat alkalmazottai végzik. A területén lévő összes kémények tisztogatása, füstvezető csövek, gyárkémények, cukrászok és pékműhelyek kéményeinek rendszeres tisztántartása, kémények égetése, a kémények hamvának eltávolítása, az új kémények ellenőrzése, főzőkemencék, kályhák, fűdők és fűtőtestek takarítása és mosóüzemek füstvezető csöveinek tisztogatása: egy szöval az összes olyan készülékek tisztogatása, amelyek tüzeléssel vannak egybekapcsolva.

A háztartásokban lévő füstvezető csöveknek és kéményeknek tisztogatása havonként egyszer, gyárak, üzemek, ipartelepek kéményének és füstvezető csöveinek tisztogatása havonként kétszer, indokolt esetekben azonban az üzem hetenkénti tisztogatása is kötelezhető. A kémények kiégetése évenként egyszer kötelező, ezt a műveletet is azonban csak a kéményseprőüzem alkalmazottai hajthatják végre. Az égési termékek a kéményekből való eltávolítása az üzem alkalmazottainak kötelessége, elszállítása azonban a háztulajdonos kötelessége. Új épületek kéményeit addig nem lehet használatba venni, amíg a kéményseprőüzem azoknak használhatóságáról meg nem győződik. A kéményseprőüzem alkalmazottainak joguk van a kémények és padlások tűzbiztonságát is ellenőrizni. Kapcsolatban ezzel a tanács felhívja az összes háztulajdonosokat, gondoskodniuk a kémények, padlások tűzbiztonságáról, mert aki ez ellen vét, az ellen bírságot rónak ki. A háztulajdonosoknak és bérlőknek kötelességük az üzem munkásainak tevékenységét elősegíteni, gondoskodni arról, hogy a kéményekhez vezető lépcsők, vagy létrák, könnyen hozzáférhetőek és biztonságosak legyenek, hogy a kéményajtók pontosan zárjanak. Csak téglából készült helyiségekben szabad kályhákat, vagy konyhakemencéket elhelyezni.

A szabályrendelet második és harmadik fejezete a kéményseprési szolgálat megszervezésére

vonatkozik. A negyedik fejezet a kéményseprési díjakat szabályozza a következőkben:

Minden földszinten lévő kémény, vagy füstvezető cső egyszeri takarítása 4 lei. Emeletenként ez a díj 2 lejjel emelkedik. Évenként ennek az összegnek a tizenkétszeresét kell fizetni, olyan kemencénél, vagy fűtőtesteknél azonban, amelyeket csak az év egy részében használnak, évenként hatszor kötelező a tisztogatása. A gyakoribb tisztogatásnál a kéményseprési díjak emelkednek. Falhoz erősített füstvezető csövek takarításáért hossz méterenként 1 lei fizetendő. Földszintes házak kéményének égetése 8 lei, ehhez a díj az emeletek száma szerint emeletenként 4 lejjel emelkedik. Új földszintes házak új kéményének tisztogatása felülvizsgálása 8 lei, ez az összeg emeletenként 4 lejjel emelkedik. Gázfűtéses kemencék, vagy kályhák tisztogatási díltéke is ugyanennyi. Központi fűtéssel ellátott épületekben lévő kémények tisztogatása, ha azokra fel lehet mászni épületszakaszonként 25 lei. Ha nem lehet felmászni 18 lei, gyárkémények tisztogatása hossz méterenként 25 lei. A fűtőtesttől a kéményig vezető cső gyártásmérő méterenként 18 lei. Mosdók tűzhelyének egyszeri tisztogatása 4 lei, a kéményig terjedő füstvezető csöveinek tisztogatása pedig 8 lei. Főzőkemencék egyszeri tisztogatása 10 lei. Kétkarikás főzőkemence tisztogatása 20, háromkarikás 30, négykarikás 40, éttermek, vagy főzőüzemek tűzhelyeinek egyszeri tisztogatása 50 lei. Üsttel és süttővel ellátott főzőkemencéknél az üst és süttő tisztogatása külön-külön 10 lei. Fűtésre is szolgáló főzőkemence egyszeri tisztogatása 10 lei. Meidinger kályhák tisztogatása 15 lei. Kályhák takarítása 30 lei. Egyvezetékű fűdőkemence takarítása 10, kétcsöves 20 lei. A vízmelegítésre berendezett kemencék tisztogatása 6 lei. Füstelvezető csövek méterének takarítása, ha a hosszúsága két méter meghaladja méterenként 3 lei. Süttőkemencék fűtővezető csövének takarítása méterenként 3 lei. Ipari üzemek fűtővezető csöveinek takarítása méterenként 10 leinél kezdődik és arányosan emelkedik. Malátaszárító, avagy füstölő üzemek fűtőtestének takarítása 20 lei. Központi fűtőtestek takarítása 100 lei, ha több fűtőtest van, akkor 200 lei.

A kéményseprési díjakat a szolgálat egy évre előre állapítja meg, de négy egyenlő részletben lehet fizetni. Köztisztviselők és városi tisztviselők 50 százalékos kedvezményben részesülnek, magánintézmények azonban semmilyen címen sem kaphatnak kedvezményeket. A kéményseprési és kályhatisztítási díjakat a város a közszéki illetékek módjára hajtja be.

A város új szolgálati ágáról egyelőre nem áll módunkban véleményt mondani, csak a gyakorlat rendjén fog kiderülni, hogy megfelel-e az, vagy sem.

Hetven százalékkal emelkedett a kincstár forgalmi-adó bevétele

A forgalmi adórendszer kiterjesztése és az illeték-kulcsok felemelése révén a kincstár bevételei ebben az adónemben igen megnövekedtek.

A cukor és a glukoza forgalmi adója fejében 1938 január havában csak 89 millió lei bevétele volt a kincstárnak, amely bevétel február folyamán 108 millió leire, márciusban pedig 174.5 millió leire növekedett.

A liszt forgalmi adója januárban 10.5 millió

volt, februárban 11.5 millió, márciusban pedig 15.5 millió lei.

A petróleumtermékek forgalmi adója ezzel szemben csökkent: januárban még 166 millió, februárban 127.5 millió, márciusban 135 millió lei.

A vasipari cikkek forgalmi adójából januárban 20 millió leit, februárban 25 milliót, márciusban pedig 50 milliót vételezett be a kincstár.

Az importált pamut forgalmi adója januárban 27 millió leit, februárban 34.5 milliót, márciusban pedig 50 millió leit tett ki.

Az egyéb, újabban forgalmi adó alá vont cikkek február folyamán 55 millió lei, márciusban 64 millió lei bevétele volt az államkincstárnak.

Ha a fenti adatokat összesítjük, akkor forgalmi adó címen az állam bevételei az idel év első három hónapja alatt a következőképpen alakultak:

januárban	314 millió
februárban	356 millió
márciusban	490 millió

A forgalmi adóbevételek tehát három hónap alatt kerekén 60 százalékkal növekedtek.

HIZELGŐ RETORZIO.

András gazda ezer leivel tartozik az ügyvédnek, aki rátámad az uccán:

— Mi lesz a pénzzel?

— Jaj, tekintetes ur, nincs nekem annyi rengeteg pénzem.

— Akkor elveszem az egyik tehenét, — veti oda a hetyke válasza az ügyvéd.

András gazda pödörint egyet a bajuszán és még hetykébben mondja:

— No, akkor legalább fiskális lesz a vejem.

Önsegélyezés és önrendelkezés

a szövetkezeti működés
két legfontosabb megalapítója

Köztudomású, hogy a szövetkezeti élet napsugarat jelent, mely a szeretet és megértés melegével kellemessé tudja tenni a gazdasági életben egymásra utaltak érintkezését és a takarékoság elvének gyakorlásával pedig megadja a vagyon szerzés lehetőségét is. Ennek az irányzatnak szolgálatában áll a szövetkezet, amely kiépített szervezetével a társadalomnak ma már nélkülözhetetlen támasza és oszlopa lett. A társadalom csak akkor tarthatja meg anyagi függetlenségét, csak akkor boldogulhat és fejlődhet, ha nincs odadobva a kufárok kizsákmányolásának, amely az anyagi romlását, a harmonikus családi élet megszűnését, a cselekvőképesség elvesztését és a legnagyobb fokú bizonytalanság helyzetét teremtené meg. Ezért szükséges tehát, hogy az anyagi gondok közé jutott társadalom mellett, egy olyan intézmény álljon, amely a józan életre serkent, amely a haszontalan és improduktív költségekkel viaszatart és amely az igénybe vett kölcsön helyes felhasználását tanácsolja, de ugyanakkor a takarékoság fontosságára felhívja, mert rendszeres takarékosággal még a viszonylag szegény ember számára is nyitva áll a boldogulás útja. A takarékosági mozgalmak fontossága talán ma, a konverzió után nagyobb jelentőségű, mert mindnyájan szegények lettünk és ezáltal gazdasági, kereskedelmi, kisipari életünk is, tökeszegénységben és erőtlenségben szenved. A takarékoság tökélet teremt, az apróbb tőkéből épülnek fel a vagyonok, épen úgy, mint a téglából a paloták. Hogy ezt a kitűzött célt megközelíthessük, elsősorban takarékoskodnunk kell, egyenként, rendszeresen, kitar-tóan, egy jobb jövő eljövételében bizva. Gondoljunk Schweizra, Finnországra, Franciaországra, Hollandiára, az Egyesült Államokra, a polgári jólét országaira. Gazdagságuk titka abban rejlik, hogy népük rendkívül takarékos. Takarékos ember nem szorul másra, nincs miért félnie a holnaptól és bátrabban nézhet szemben sorsának váratlan fordulataival. Az emberiség évszázadok során nem egyszer élt át gazdasági válságokat és mégis mindannyiszor újra és újra magára talált. El kell jönni napjainkban is a kijózanodásnak, a megértésnek, a bizalomnak és akkor ismét eredményesen kezdhettük a takarékos-ság gyakorlati alkalmazását is.

Ezért szükséges és igen fontos, hogy a társadalom minden tagja, a heti keresetéből egy bizonyos összeget rendszeresen félre tegyen, hogy ezzel az önsegélyezés és egyben az önrendelkezés problémáját megoldja, mert ezek a szövetkezeti működés legfontosabb mozgatói, amelynek természetes következményei az anyagi függetlenség és különösen a megélhetés olcsóbbá tétele.

A takarékosági mozgalom szép példáját láttuk a közelmúltban megnyilvánulni a csehországi Galánta vidékén rendezett takarékoság hetében, mert ezen egyetlen hét alatt 272.693 cseh korona gyűlt össze a szövetkezetek pénztárába, amellyel összerejűkből előbbre viszik a gazdasági és kulturális munkájukat. Ez a társadalom, az önfeláldozó takarékoságával, az összekuporgott garasokat nem rejtette a ládafiába, hanem igazi szövetkezeti öntudattal elhelyezte a hitelszövetkezeteknél, hogy azok gyűjtő csatornáin keresztül, nemcsak az önmaga gazdasági védelmét biztosítsa, hanem szövetkezeti összefogás jegyében támogassa és segítse az egész társadalom gazdasági boldogulását.

Ha ezen takarékosági és szövetkezeti állásfoglalást a társadalom elfogadja és magáévá teszi, akkor rövid időn belül látni és tapasztalni fogja azokat a kézzel fogható előnyöket, amelyeket a szövetkezeten keresztül lesz szerencsése élvezhetni, mert a szövetkezeti élet nem szétválasztani és sorvasztani akar, hanem életre hívni a legkisebbeket is, hogy egyesülve nagyobbá legyenek. Nem szembe állítani és gyöngíteni az erőket, hanem összetenni és összműködésre bírni azokat, mert csak így válik valóra a szövetkezés eszméje, amelynek előnyös kiugrázását minden öntudatos ember érezni fogja, ha az idők szavát megértve, szövetkezeten keresztül tömörülve, védekezik a közgazdasági élet széles kilengéseivel szemben.

GLÜCK BÉNI
hitelszövetkezeti igazgató.

Nyolcvankétfélmillió lei hitelt folyósított eddig a Nemzeti Kisipari Hitelintézet

Még a múlt év április 5-én jelent meg az a törvény, amely a romániai kisiparosok helyzetén segíteni kívánt és megalakította a romániai kézművesek nemzeti hitelintézetét. Az intézet tulajdonképpen még csak most kezdte meg működését, de máris mutatkozik munkájának eredménye.

Pontosan 5 hónappal ezelőtt folyósították az első kölcsönt és husvét előttig több, mint 82.000.000 leit osztottak szét az egyes iparosok és szövetkezetek között kisipari hitel alakjában. Igen jelentékeny összeg ez és különösen fontosnak kell tartanunk az intézet működését azért is, mert a szervezeti törvény nagyon komoly összeget bocsájtott a hitelintézet rendelkezésére.

Az alaptőke egy részét a Banca Națională jegyezte le és azután az összes hivatalos iparos intézmények követték a Jegybank példáját. A Creditul Industrial, a Munkakamarák Szövetsége, a Központi Munkásbiztosító Pénztár és a többi hasonló intézmények voltak az aláírók. Maga a kincstár sem vonta ki magát, nem kevesebb, mint 100 millió leit bocsájtott azonnal az intézet rendelkezésére és azonkívül arra kötelezte magát, hogy 20 éven át minden évben 50 millió lejrel járul hozzá a hitelintézet működéséhez. Ez az összeg nem kevesebb, mint egy milliárd leit tesz ki úgy, hogy a

kisiparosok hitelintézete egyike máris az ország legjelentősebb hasonló intézményeinek.

A törvény a nagyközönség hozzájárulására is számít, bizonyos, hogy miután a kisipar támogatása nemzeti érdek és a hitelintézetben való részvétel azonkívül még jól kamatozó és biztosított tőkebefektetésnek is látszik, a nagyközönség, ha tudomást nyer az intézet nagyszabású fejlődéséről és tevékenységéről önként részesedni kíván a vállalkozásban.

A hitelintézet alapszabályszerű és törvényes célja az, hogy erős és jól megalapozott kisipari kézműves osztályt létesítsen, amely a középosztály jelentékeny támasza lehet. Ezidőszent még csak az első kísérletezésnél tart a hitelintézet, még a statisztikai anyagok is hiányoznak ahhoz, hogy működését teljes mértékben kifejtse. Az ideiglenes felvételek szerint Romániában körülbelül 200 ezer önálló kisiparos dolgozik, de bizonyos, ha a hitelintézet működése eredményessé válhatik, akkor ez a szám rövidesen még a kétszeresére emelkedhetik.

A hitelintézet kétféle kölcsönt folyósít. Ugynevezett termelési kölcsönt és beruházási kölcsönt. Az első fajta kölcsönök lejáratát határideje 3-12 hónap. A befektetési kölcsönök pedig 1-5 év alatt fizetendők vissza.

Junius 30-ig minden mester megkapja mesterkönyvét és iparendeléjét

Cluj-Kolozsvárról jelentik: Stavri Cunesco munkaügyi minisztériumi vezérigazgató utasítást adott ki a munkakamarák vezetőinek, hogy 1938. június 30-ig adják ki az összes munka- és mesterkönyveket, valamint az iparendeléjeiket, mert július 1-től kezdve olyan intézkedést léptet életbe a minisztérium, mely radikálisan megoldja a kontárkérdést. Remélhetőleg ezzel a gyökeres intézkedéssel megoldást nyer a kontárkérdés, mert az új rendszabályok a fogyasztó közönséget is súlyosan érintik, ha kontárral dolgoztat.

Zavarok az ortopéd cipészet körül

Oradea-Nagyváradról jelentik: A régi ipartörvény egyáltalában nem tett megkülönböztetést a cipészek és a specialista cipészek között és ezért az iparendeléjét csak „cipész” megjelöléssel látta el.

Az új ipartörvény szintén nem tesz ilyen megkülönböztetést, mert csak a „pantofar” és az „ortopéd mecanic” megjelölést tartalmazza. Egyes hatósági szervek azonban az utóbbi megjelölés alatt az ortopéd cipészeket értelmezik, holott annak a

cipész iparágához semmi köze sincs. Az „ortopéd mecanic” műveletgököket készíthet, de nem cipőt.

Ebben a zavaros ügyben többen keresték fel az Oradea-nagyváradai munkakamara vezetését, világítsa meg a kérdést, hogy kik foglalkozhatnak cipész-ortopédiával, mivel a törvény nem intézkedik világosan. A kamara sem tudott kategorikus választ adni, ellenben ártírt a munkaügyi miniszterhez, hogy az tisztázza a kérdést.

Bíróság előtt a Timişoara-temesvári szindikátus ipartestületi szubvencióinak ügye

Jövő héten hozzák meg a táblai döntést, volt-e joga az ipartestületi közgyűlésnek szubvenciót megszavazni és azt a minisztériumnak jóváhagyni.

Timişoara-Temesvárról jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium már régebben határozatot hozott, amelyben utasította a helybeli munkakamarát, hogy kérje vissza azt a 984.000 leit, amelyet az évek során az ipartestület mint szubvenciót az ipari szindikátusnak juttatott. Ezt a határozatot az ipari szindikátus a helybeli ítélőtáblánál mint közigazgatási bíróságnál perrel megtámadta. Az ítélőtábla most tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson az ipari szindikátus képviselőjében Vetterány Viktor dr. ügyvéd ismertette a volt ipartestület és az ipari szindikátus közötti viszonyt és

utalt arra, hogy az ipartestület egyik közgyűlése hozta azt a határozatot amelynek alapján a szindikátust szubvencióval támogatták. A szubvenció összegét évenként felvették az ipartestület költségvetésébe, amelyet azután a kereskedelmi és iparügyi minisztérium elé terjesztettek jóváhagyás végett. Kifejtette azt is, hogy ezt a költségvetést a minisztérium mindig jóváhagyta és ezért szerinte most nem helyezkedhetik arra az álláspontra, hogy a szubvenció törvénytelen volt.

Petrik dr. államügyvéd felszólalása után az ítélőtábla úgy határozott, hogy az ügyben a döntést május 11-én hirdeti ki.

Csak a munkaügyi felügyelő tarthat vizsgálatot a magánvállalatoknál

A munkaügyi minisztériumhoz jelentések érkeztek, amelyek szerint olyan személyek is tartanak vizsgálatot a magánvállalatoknál, akiknek erre semmiféle jogosultságuk sincs. Ezért a minisztérium elrendelte, hogy a törvényes előírások értelmében a vállalatoknál vizsgálatot kizárólag személyesen a munkaügyi felügyelő eszközölhet, tehát ez a joga nincsen meg a munkakamarai kiküldöttnek vagy a szakmai szervezetek képviselőinek. Az utóbbiak hatásköre annyiban merül ki, hogy a tudomásukra jutott visszaéléseket közlik a munkaügyi felügyelővel és a vizsgálat megindítását kérik. A felügyelő jogkörébe tartozik, hogy a vizsgálatot lefolytatja-e és a munkakamara képviselőjét bevonja-e a vizsgálatba. A munkakamara, vagy a szakmai szervezet képviselőjének nincsen joga a vizsgálat tartama alatt a munkaadóhoz kérdéseket intézni, mivel erre is kizárólag a munkaügyi felügyelőnek van joga. Más hatóságok, így a kereskedelmi és pénzügyminisztérium, valamint a repülőügyi hivatal kiküldöttjeinek vizsgálati jogát ez a rendelet nem érinti.

FARKAS LADISLAU

m ű ó r á s ARAD, Str. Eminescu 15.

Saját javítóműhely, három évi jótállással!

Még mindig nincs az Oradea-nagyváradai női szabóknak vizsgáztató bizottsága

Nem tudni mi oknál fogva, de tény, hogy az Oradea-nagyváradai nőiszabók vizsgáztató bizottsága mai napig sem alakult meg. Az új ipartörvény már két éve, hogy életbe lépett és ezáltal gyökeres változást hozott az iparosság életében. A szakmák hatóságabb védelmére alkotott új törvény úgy látszik a végrehajtásnál megakadt, ami bizonyítja azt, hogy ma már nem tudni, ki folytat jogosan ipart és ki nem. A lehetetlen állapot vad hajtásai a nőiszabó iparban fejlődtek ki legjobban.

Még kell sürgetni a vizsgáztató-bizottság ki-nevezését, hogy megkezdhesse munkáját és ezáltal rendet teremtenek a szakmákban.

Félszáz vasúti jegyek átutazó idegeneknek.

Az államvasutak vezérigazgatósága külön kedvezményt vezetett be az országon átutazó idegenek javára. Ezévi május 1-től fogva mindazon külföldi utasok, akik magukat utlevéllel igazolják, az országba beutaznak valamelyik belépési állomáson és egy másik kilépési állomáson utaznak ki az országból, a személyvonati jegy feléig terjedő kedvezményt élveznek, amely mellett a gyorsvonati pótbjegy egészen megfizendő. Amennyiben az utas átmenő közvetlen kocsiban érkezik az országba, akkor sem fizet külön helyjegyet a rapidvonaton, hogy ha kocsiját ehhez csatolják.

Szőrmedolgozók felelősséggel vállalja
Zimmermann
nyári gondozását szűcs, Str. Duca 5.

KORREKT UTAS

Szin: a Berli-ni-tér, egy zsúfolt hatos villamos második pótkocsija. A kalaua a hátsó perronon kezdő osztogatni a jegyeket. Az első perronon szerényen meghúzódik egy keménykalapos, bricses-nadrágos bácsi és aggódó pillantásokkal lesi az egyre közeledő kalauzt. Közben a kalauz, úgy a Károly-uca táján, megérkezik a első perronra és észreveszi, hogy a bácsi gyorsan le akar lépni. Odaugrik hozzá és megfogja a kabátját:

— Hé, ne szálljon le, hiszen még nincs is jegy!

A bácsi erőltetett mosdulattal kitépi magát a kalauz kezéből, leugrik és méltatlankodva visszafordul:

— Bolond maga? Hiszen épp azért szállok le. Ha volna jegyem, továbbutaznék.

Maximális árak megállapítását kérik a csehszlovákiai asztalosok

A szlovenszkoí és kárpátaljai asztalosiparosok a teljes leromlott gazdasági viszonyaik javítása céljából április 24-én Kassán a vegyesipartársulat helyiségében országos kongresszust tartottak. A kongresszus folyamán tartalmas és magas színvonalu vita fejlődött ki.

Egyhangulag elfogadták az alábbi határozati javaslatot, amelyet a Rozsnyón 1938 január 30-án megtartott kerületi nagygyűlés is jóváhagyott:

1. A legfőbb és a legsürgősebb feladatnak tartják, hogy mondják ki a kötelező minimális árakat. A közszállításoknál, azokat az ajánlatokat, amelyek a minimális áraknál olcsóbbak, zárják ki a pályázatból.

2. Az építőiparosokat tiltásuk el, hogy az épületmunkák vállalásánál szakipari munkákat vállalhassanak, és hogy ebből a célból műhelyeket tarthassanak és szakmunkásokat alkalmazhassanak. Tiltásuk meg a fatermesztőknek és vállalkozóknak, hogy asztalosmunkát vállaljanak. A vállalkozó- és bútorkereskedőipart képzéséhez kössék. Bútorkereskedőipart csak szakmabeli iparos kaphasson. Mondják ki törvényileg, hogy az építkezésből eredő követelésekért az ingatlan szavatoljon és hogy az iparosok követeléseit minden más bekebelezett terhet megelőzzenek, ha az az építkezésből ered.

3. A kontárkodás megszüntetésére követelik mindenütt az ipari rendőrség felállítását. A tettenérés esetén a kontár szárszárait és készítményeit, valamint az anyagkészleteit kobozzák el és semmisítik meg. A megrendelőt, aki kontárral dolgoztat, a megrendelt munka értékének megfelelő bírsággal sújtják. Az ítéleteket a hírlapokban közölik. A közüzemeket, iskolákat szigorúan tiltásuk el a magán- és állami megrendelések vállalásától. Az iskolák csak a tanítás céljaira szükséges munkákat végezzék és a készítményeiket ezután megsemmisítik.

4. Az iparosok részére az aggkori biztosítás mellett a betegsegélyezést is meg kell valósítani. Ebből a célból az országos betegsegélyző pénztár az iparosoktól beszedett súlyos milliárdokból megfelelő összeget utaljon át. A biztosítás a tisztviselők biztosításának elvei szerint épüljön fel. A díjak beszedésével az ipartársulatokat bízzák meg. Tisztviselőkül elsősorban iparosokat alkalmazzanak.

5. A forgalmi adót a termelőnél szedik be és a kisiparosokat minden forgalmi adó megfizetésétől mentesítik. A forgalmi adó késedelmes fizetése esetén az 5 százalékos bírságot ki ne róják.

Repülőbélyeg megváltás címén évi 100 leit kell fizetni a nem rendszeresen könyvelő iparosoknak

Annak idején megírtuk, hogy a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége megkeresést intézett a Repülőpénztárhoz és kérte, hogy a pénzügyminiszterhez hasonlóan évi átalány taxafizetése ellenében mentse fel a kiskereskedőket és a kisiparosokat a rendszeres könyvvizetési kötelezettség alól.

A Repülőpénztár a múlt héten adta meg a választ erre a kérelemre és beleegyezett abba, hogy mindazok a kiskereskedők és kisiparosok, akik 200 lei átalánytaxa ellenében felmentést nyertek a pénzügyminisztertől a kereskedelmi könyvek rendszeres vezetése alól, ugyanezt a jogot a repülőbélyegekre nézve is megválthatják és pedig 100 lei

évi átalány ellenében. Ezt az összeget az ugyaneveti zsettséget tehát az ismeretes pénzügyminiszteri rend a pénzügyigazgatóságoknak. A rendelet annyit jelent, hogy a 75.000 lei jövedelmen aluli kereskedők és iparosok a repülőbélyegeket szempontjából sem kötelesek naponta könyvelni, a könyvelési kötelezettsége tehát az ismeretes pénzügyminiszteri rendelet szerint bírálják el a repülőbélyeg ellenőrök is.

Az említett összeget a 200 leies átalánnyal együtt május 10-ig kell befizetni a pénzügyigazgatóságon.

Május 15-ig be kell jelenteni a tartozások kamatait, hogy az adókból azok levonhatók legyenek

Az adóreform és az adóátvitel törvényének ismertetésével kapcsolatban megírtuk azt, hogy a régi adótörvénynek azok az intézkedései, amelyek a jelzálogos és kirografált terhek kamatainak az adóból való levonására vonatkoznak, változatlanul érvényben maradtak. Ennélfogva ezeket a kamatokat az idén is, csak akkor fogják levonni az átvitel útján megállapított és 2 százalékkal emelt adóból, ha az adózó fél legkésőbb május 15-ig erre nézve külön nyilatkozatot ad be a pénzügyigazgatósághoz.

Miután ilyen nyilatkozatot az érdekeltek minden évben benyújtottak már, ennek különleges és részletesebb magyarázatára most nincs is szükség. Az adótörvény 66. szakasza intézkedik a levonásról, amikor kimondja, hogy a jelzálogos és kirografált terhek levonására vonatkozó nyilatkozatát minden évben április 1 és május 15 közötti időben kell beadni.

Milyen követelések kamatait lehet levonni? Ezeket a törvény a következőképpen sorolja fel:

1. A letétpénztárhoz (Cassa de depuneri) lefizetett, vagy letétbe helyezett kamatokat.

2. A jelzálogos, kirografált, vagy privilegizált tartozások kamatait.

3. Az első év folyamán hozományi vagy ajándékozási szerződések alapján fizetett anuitásokat.

4. A mezőgazdasági, kereskedelmi, vagy ipari vállalatok múltévi veszteségeit, amelyeket szabály-

szerűen vezetett könyvek alapján kell igazolni.

A veszteségek levonásának nincs gyakorlati jelentősége. Mert az iparos vagy patenta fixa alapján adózik, akkor nem jöhet számításba külön a veszteség. Ha pedig nem tartozik patenta fixába és vesztesége volt, akkor minimális adóval róják meg és így ez esetben sem lehet a veszteségeket figyelembe venni.

A levonások engedélyezéséhez az szükséges, hogy a fél bizonyítékot hozzon fel a jelzálogos vagy privilegizált terhekről és nyugtákkal igazolja, a mobiliár adónak a múlt évben történt kifizetését.

Amint tudjuk ez nehézséggel járt eddig, mert a Banca Națională nem volt hajlandó az ilyen terhekről, illetve tartozásokról igazolványokat kiadni. Azt remélték, hogy az új adóreform erre vonatkozóan intézkedéseket fog tartalmazni.

Ennél a pontnál várták azt a módosítást, hogy a Banca Națională levő jelzálogos vagy kirografált terhek igazolását sem fogja megkívánni az új törvény. E helyett azonban csak a következő módosítást vezette be az adóreform:

— Nincs szükség a jelzálogos terhek részleteinek kifizetését igazoló nyugtákra az állam, megyei vagy községi tisztviselői hitelintézetek követelése tekintetében, ha a részletek 20 évnél több idő alatt fizetendők, valamint a megyei vagy városi hitelintézetek jelzálogos követeléseinek részletfizetése tekintetében sem.

Prefektusi vizsgálat a Satumare-szalmári munkásbiztosító pénztárnál

Coman Simion ezredes, vármegyei prefektus a közintézmények felülvizsgálása során pénteken reggel a satumarei munkásbiztosító pénztárt látogatta meg. A betegsegélyző Mihai Viteazul utcai székházában Carsiell Ioan kerületi igazgató fogadta a prefektust, aki végigjárta a hivatalokat és különösen az új költségvetés iránt mutatott nagy érdeklődést. A költségelőirányzatra, valamint a beruházásokra vonatkozólag Carsiell Ioan és Giurgiu főkönyvelő adtak részletes felvilágosításokat. A székházból a prefektus dr. Calafaria Liviu főorvos kíséretében a Corvinilor utcai rendelőben és a gyógykezelőben tett látogatást.

KENYELMETLEN SZIFUACIO.

Cubăkné özvegy és rettentően hiányos. Először az orvoshoz, aki megvizsgálja és így szól:

— Nagyságos asszony, ennek sürgősen férjhez kell újra menni.

— Rendben van, doktor — mondja Cubăkné — vegelem én el.

— Ja, asszonyom, — válaszolja a doktor, — mi, orvosok felírjuk az orvoságot, de nem vesszük be.

PECH.

Annakidején, a nagy inflációs időkben, mikor a márcia értéke szintén percenkint zuhan, Newyorkban egyik bank pénztáránál megjelent egy hölgy és egy ezermárkást nyújtott be átváltás végett. A pénztáros kiáltott neki két centet.

— Mi ez kérem, — kérdezte csodálkozva.

— E pillanatban ennyit ér az ezermárkás.

A hölgy dühös lett, nagyot csapott a pénztár márványpultjára és így szólt:

— És én márha, még reggelit is adtam neked.

Timişoara-i javaslat: ecetet csak borszeszből legyen szabad gyártani

Ismeretes, hogy a földművelésügyi minisztérium a borsvédelemről szóló törvény egyes rendelkezéseinek módosítását tervezi. A módosítás először a törvénynek az ecetgyártással kapcsolatos részére vonatkozna. Ezzel kapcsolatosan a timişoara-i Kimmet I. és C. szeszgyár memorandummal fordult a földművelésügyi minisztériumhoz. A vállalat beadványában a szóbanforgó törvény olykor módosítását ajánlja, hogy a jövőben nem borsból, hanem csak kizárólag borszeszből legyen szabad ecetet gyártani. A borszeszgyárak legnagyobb része — mondja a javaslat — már két-három éven átmenetben áll, miután a borszesz átvételi ára sokszor a bors napi árát sem éri el.

Romániában a borszeszgyárak több, mint 200 millió lej értéket képviselnek, ami ma holt tőke. Ennek a helyzetnek úgy lehetne véget vetni, ha a szeszgyárak részére a borszesz árát úgy állapítják meg, hogy annak eladásából a M. A. T.-nak is maradjon némi haszna és a borszeszgyárak is zavarlatlanul üzemből tarthatók lennének. A beadvány szerint az indítvány elfogadása számos előnnyel járna, és pedig:

1. A kincstár a borszeszgyártás biztosítása folytán minden vagyon borszesz után 120—150 ezer lej jövedelemhez jutna.
2. A borszeszgyárak ismét üzemből tarthatók, munkásokat és tisztviselőket foglalkoztatnának és adót fizetnének.
3. Az ecetgyártás terén megszűnne a tisztességtelen verseny és 4. A gabonaszeszgyárak is előnyösebb helyzetbe jutnának, mert az a szeszmenyiség, amelyet ma borszeszgyárak szálhatnak fogyasztási célra, amelyet a gabonaszeszgyárak üzemből hoznak ki.
5. A javaslat a borszeszgyárak számára nem járna, miután az az alkoholenyiség, amely az ecetgyártáshoz szükséges, akár borsból, akár szeszben szállítják, ugyanaz marad, sőt valamivel növekszik is azáltal, hogy a szesz gyártásánál kb. 3—4 százalékos apadás keletkezik.

DEKONJUNKTURA.

- Tegnap színházban voltam.
- Hol tittél?
- Az egész első sorban.

Téves számítások miatt több adót számítanak a kifizetések után, mint amennyit a törvény előír

A bucarestli lapok részletesen a pénzügyminisztérium következő hivatalos jelentését közlik: A pénzügyminisztérium az érdekeltek tudomására hozza, hogy az egyenes adóról szóló törvény most történt módosításával a 3000 leig terjedő összefizetéseknel — ha fizikai munkásokról van szó, — a kifizetés után lerovandó adót nem eselbék. A helyzet az, hogy egy heti 400 leig kereső munkás 1938. április 1-ig a következő tételeket fizette: állami adó 7.50 lei, adicionalis utadó 0.25 lei, munka-alap 0.50 lei, társadalombiztosítási járuléka 13 lei, összesen 20.50 lei. Így tehát április elseje óta bizonyos fizetések még kevesebb adót fizetnek, mint április elseje előtt. Nyilvánvaló eszköz szerint, hogy azok a hírek, amelyeket bizonyos vidékeken terjesztettek, mintha a fizikai munkások, különösen pedig a gyári munkások adóterheit növelték volna, nem felelnek meg a valóságnak. Eppen ezért a pénzügyminisztérium intézkedett, hogy a felmért tévedéseket haladéktalanul vizsgálják felül, mert a mesterségesen teremtett légkört el kívánja oszlatni.

Ebben az ügyben a pénzügyminisztérium körlevelet is intézett a pénzügyigazgatóságokhoz és ebben a körlevélben megállapítja, hogy egyes helyekről téves számításokat terjesztettek elő a 3000 leig terjedő fizetések javadalmazott fizikai munkások adójának kiszámításáról. A pénzügyminisztérium megállapítja, hogy egyes helyeken annyira tévesen történt a számítás, hogy bizonyos esetekben a ténylegesen fizetendő adóösszeg kétszeresét állapították meg. Hyen eset fordult elő, amikor egy heti 400 leig kereső fizikai munkás adóját tévesen 40—50 leiben állapították meg, egy heti 600 leig kereső munkásnál pedig — aki 48 órát dolgozik — 41 lei adó helyett 50.25 lei adót állapítottak meg. A minisztérium felülvizsgálási eljárására utasítja a pénzügyigazgatóságokat, amelyek el-sősorban az adólevonásokat eszközölő nagyvállalatoknál, a vállalatok székhelyén kell megtörténnie. Végül május kilencedikéig jelentést kér a felülvizsgálatok eredményéről és a való hely-zetről a pénzügyminisztérium.

Az asztalosiparos szindikátus letáftítását mondotta ki az oradeai asztalosok gyűlése

Sikertől megteremteti az asztalos-íparosok együttműködését.

Az asztalos iparosok népes gyűlést tartottak az Építőiparosok Szövetsége helyiségében és elhatározták, hogy feltámasztják a régen nem működő, asztalos iparosok szindikátusát. A Kleiparos Ligát Weisz titkár és Pál Adalbert, — míg az Építőiparosok Szövetségét Altnöder Andor mérnök és Singer Endre képviselték.

Altnöder Andor gyűlése kérte, amennyiben egy szakcsoportnak a gyűlése ez, tehát válaszanak maguk közül egy körelnököt, aki a gyűlést tovább vezesse. Egyhangulag Velite Sándor iparost választották meg körelnöknek.

Weisz Pál a Kleiparos Liga részéről üdvözölte a megjelenteket és ismertette annak fontosságát, miért kellett e két iparos szervezetnek együttesen egy olyan szakma segítségére bízni, mely minden

körülmények között jobb esélyt érdemel. Beszéde folyamán kéri iparostársait, ismerjék fel saját helyzetüket, tegyenek félre minden eddigi szemé-lyes ellentétet, ne várjanak másról segítséget, csak saját maguktól. A jövőben folytatandó munkájukkal igyekezzenek az iparos egység minél erősebb oszlopai lenni.

Több asztalos iparos értékes hozzászólása után kimondották: szükség van az asztalos iparos szin-dikátus felállítására, mely védő bástyája kell le-gyen a szakmának. Kilenc tagból álló vezetőséget választottak: elnök Beer Viktor, választmányi ta-togk: Hajdu István, Botkási László, Szuper Lajos, Adler Miklós, Fülöp József, Szabó Sándor, Albert N. A gyűlés nagy lelkesedéssel ért véget.

Cáfolják a talpkartel megalakulásáról szóló híreket

Az utóbbi napokban — mint jelentették — olyan hírek terjedtek el, hogy a börgyárosok ismét talpkartelt alakítottak és közös eladású irodát ál-lítottak fel. Amint egyik legutóbbi számunkban már megírtuk, tényleg történtek erőfeszítések bizonyos érdekeltek, a Banca de Controlhoz közelálló szemé-lyek részéről a talpkartel megalakítása érdekében, azonban azok a tapasztalatok, melyeket a felbom-

lott talpkartellel kapcsolatban szereztek a vezető börgyárosok, a legkevesebbet sem alkalmasak arra, hogy a régi keretben és feltételekkel visszaállítsák a kartelt.

Teljesen megbízható szakemberek a talpkartel és az eladási iroda megalakítására vonatkozó ellen-őrizhetetlen híreket a leghatározottabban cáfolják.

Kongresszus az ipartestületek feltámasztása érdekében

Nagyszabású kongresszus volt a főváros-ban, melyen az évekkal ezelőtt feloszlatott ipar-testületek elnökei vettek részt. A gyűlésen a kis-iparosság helyzetét vitatták meg és megállapi-tották az, hogy

az ipartestületek feloszlatása mérhetetlen csapást hozott a kézműiparosságra.

A kongresszus három pontban foglalta össze határozatát, amelyet a munkaügyi miniszterium elé fog terjeszteni.

Ezek szerint követelik:

1. Az iparosság átszervezését ipartestületek-be és kollégiumokba.
2. A társadalombiztosító reformálását.
3. A kisiparosság támogatását és a fölöttük való őrökölést.

Közgyűlést tartottak a Satumare-szalmári asztalosok

A Satumare-szalmári Önkölő Asztalosok Egy-sülete csütörtökön este a Timár Ipartestület szé-kházában Mészáros Imre elnöke alatt rendes évi közgyűlést tartott, amelynek keretében a sokasos tárgysorozat mellett az asztalos iparosok legégetőbb szakmai problémáit is lebárgyalták.

Mészáros Imre elnöki megnyitójában meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket. Eljelenítette, hogy az egyesület tagjai érdekében minden esetben eljár. A költségvetés, a vagyonmérleg és a költség-előirányzat lebárgyalása után elhatározták, hogy a cégbejegyzés, a cégablak és a kontárkérdés ügy-ben küldöttségileg felkeressék az illetékes hatóság-okat. A részleges tisztújítás során elnökké Mészáros Imrét, alelnökké Borhidan Györgyöt, számvizsgáló-vá Borgyas Miklóst választották meg.

Újabb, eddig importált áruk gyártására rendezkedik be a hazai ipar

A hazai iparvállalatok az import csökkentés érdekében fokozatosan bővítik termelési programjukat és eddig importált cikkek gyártására rendezkednek be. Újabbban a következő iparvállalatok vették be újabb cikkek gyártását illetve állították fel új szelektiót üzemeikben:

A Petrosani S. A. R. érdekeltségébe tartozó Acticarbon S. A., amelynek üzemei Lupenben vannak, berendezkedik szén-szulfát gyártására is. Az új szelektió a jövő évben kezdi meg működését.

A baia-marai Phönix Kénsavgyár Rt. Firiza de Jos községben levő üzemeiben superfoszfát gyártására is berendezkedett. Az új szelektió részére a vállalat már megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit.

Industria Română de Texturi, Imprimare S. A. (Irti), Medias, új szelektiót állított fel pamut-hulladék feldolgozására.

A Margina-Reșita Egyesült Pálpártó Rt. megkezdte nagyobb arányokban a mezőgazdaságban szükséges formát gyártását.

Gépszerezést, plüssirozást, gombáztatást, monogram- és fehérneműhímzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

KITŰNŐ MEGOLDÁS

Macera az országúton bandukolt. Egyszer csak autó közeledett feléje.

Macera az út közepére állt, hevesen integetni kezdett, mire az autó lefékezett és a tulajdonos kiszállt belőle:

— Mit akar, barátom?
— Bocsánatot kérek — mondta Macera — Arad felé tetszik menni?
— Igen.
— Akkor alázatosan megkérem, lenne szives a kabátomat oda az autóval bevinni.
— Nagyon szívesen beviszem a kabátját, de hogyan fogja maga azt ott megkapni?
— Nagyon könnyen, mert ha "vaságot" nincs ellene kifogása, benne maradok.

Egységesítik az európai távirat díjszabását

Bucurestiből jelentik: a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara rendezésében a napokban véget ért Kairóban a nemzetközi távirat konferencia. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara indítványára elhatározták, hogy az európai forgalomban a díjakat egységesítik, míg a tengerentúli forgalomban nem viszik keresztül az egységesítést. Az új díjszabás folytán

a teljes szövegi táviratok díja 8 százalékkal olcsóbb lesz.

Ellenben a Code-táviratok díja mintegy 31 százalékkal drágult.

A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által készített statisztika szerint a tengerentúli forgalomban a táviratok 70 százaléka code-távirat és csak 3 százaléka teljes szövegi, míg 27 százalék levél- és egyéb távirat. A tengerentúli forgalomban a code-táviratoknak eme túl nagy száma miatt nem sikerült a díjegységesítés.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Speciális fűzőkészítő üzlet

eddig is a legnagyobb megelégedést váltotta ki a hölgyközönség körében. Különleges, modern eljárásom alkalmat ad arra, hogy készítményeim által a legdivatosabb alakot nyerjék megrendelőim. Okvetlenül keressen fel! Szép és jó munka, olcsó áron!

M. Ecsedi Teréz Str. Eminescu 31. sz. alatt.

Tízenny négy varrógépet osztott ki az Oradea-nagyvárad munkakamara a helyi román iparosok között.

A munkaügyi minisztérium a román kisiparosok támogatása céljából még a múlt évben díjazott ipari szerszámokat bocsátott rendelkezésre. Most a bihormegyei prefektus értesítette a munkakamarát, hogy a régebben jelzett varrógépek megérkeztek és azokat tízezer iparos közt osztotta szét.

A terveket készítő vállalkozók 500 lei évi illetéket kötelesek fizetni a városnak

Satmar város mérnöki hivatalában eddig 66 építési vállalkozó jelentkezett a készítmény kimutatásukba való felvétel végett. Mivel Satmar-Satmar területén sokkal nagyobb számmal vannak építési vállalkozók, dr. Malei Octavian polgármester meghosszabbította a jelentkezési határidőt. Azok tehát, akik még eddig nem jelentkeztek a mérnöki hivatalban a napokban okvetlenül jelenjenek meg

írataik bemutatása végett, mert ellenkező esetben önállóan nem vállalkozhatnak munkáik.

Az építési vállalkozókról készített kimutatás alapján a jövő hetekben a városi mérnöki hivatal pontosan meghatározza a kőművesek és vállalkozók munkavállalási jogkörét. De a kimutatás alapján 500 leies illetéket is rónak ki mindenkire, akik építési tervet készítenek. Ilyen értelemben intézkedik ugyanis a közigazgatási törvény.

Rendelkezés a vendéglősök nyelvvizsgájáról

A Timisoara-Temesvári vendéglősök ipartársulata most tartotta meg rendes évi közgyűlést, amelyen a távollévő Scheer József elnök helyett Kocsányi János alelnök nyitott meg.

A beérkezett jelentések elfogadása után szóba került az általános rendelkezés, amely szerint a szociálgazdasági törvény 194. szakasza értelmében a nem etnikai román származású állampolgároknak, akik italmérési engedéllyel rendelkeznek, román nyelvvizsgát kell tenniük. Aki a kitűzött időben nem jelenik meg, azt úgy tekintik, mintha vizsgája nem sikerült volna.

Bojinca Cornel dr., az ipartársulat ügyésze a közgyűlésen megjelent vendéglősöknek közelebbi felvilágosítással szolgált, miután közvetlenül a gyűlés előtt Petrovici dr. pénzügyigazgatóval megbeszélést folytatott ebben az ügyben. Timisoara-Temesváron a városi és megyebeli nemromán vendéglősök, kocsmárosok és kávéosok nyelvtudását felülvizsgálják, tekintet nélkül arra, mikor kapták az illetéket az italmérési engedélyt. A vizsgák a Banatia termében megkezdődnek. Minden vendéglős írásbeli értesítést kap, hogy milyen időpontban jelenjen meg a bizottság előtt, amelynek munkáját a minisztérium részéről megbízott központi kiküldött fogja ellenőrizni.

A pénzügyminiszter által a nyelvvizsgáról kiadott rendelkezés előírja, hogy a városokban az italmérőket a pénzügyigazgatónak kell vizsgáztatnia, míg a vidéki italmérők vizsgáit a kerületi pénzügyi kontrolorok ejtik meg. Az italmérőket személy szerint kell beidézni. A vidéken a vizsgáztató kontrolorok utatrát úgy kell összeállítani, hogy az egymásután következő községek a legrövidebb úton legyenek elérhetők és a vizsgára behívott italmérők a legkevesebb utat legyenek kénytelenek megtenni.

ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI VIZSGA

Az utasítás román nyelvtudást követel és írásbeli és szóbeli vizsgát ír elő. A vizsga tehát szóbeli és írásbeli lesz.

A vizsga alá álló italmérőknek román szöveget kell olvasniuk, majd diktálás után — maximum 30 sor — kell írniuk.

Az előírás szerint csak két jegy létezik: tud, vagy nem tud románul. Több fokozat nincs és a vizsgáztatók jelentéseiket is ezzel a meghatározással kell, hogy megtegyék.

Oradeai jelentés szerint a rendelkezés Oradean 340 italmérőt érint, Salortan 44 és Beiuson 10 italmérő kell vizsga alá álljon.

CSAK KIMÉLETESEN.

A híres belgyógyászt a dusgrzdrag, nyolcvan éves nagyiparos betegágyához hívták.

A tanár ur eljött és a betegszoba mellett levő szobában találta a beteg méltóságos ur egész rokonságát. Lehetett vagy harmincan és aggódó arccal idegesen járáltak fel és alá.

A tanár bement a méltóságos urhoz, alaposan megvizsgálta, aztán kijött és halálos komolysággal a rokonság felé fordult:

— Ki a méltóságos ur legközelebbi hozzátartozója?

— Én, — felelte egy izgatott, halálspadtt fiatal ember, — az unokaöccse vagyok.

A professzor félrevonta a fiatal embert és komor hangon így szólt:

— Kérem, legyen szíves az egész rokonságot kiméletesen előkészíteni. A méltóságos ur pár nap múlva olyan egészséges lesz, mint a malak.

A megyében 260 italmérőt kötelesek vizsgára. Összesen tehát mintegy 620 italmérő áll majd vizsga alá.

A vizsgákat a rendelkezés értelmében május 1 és 31 között kell megtartani.

Oradean a jelek szerint május 15-én kezdődik meg az italmérők vizsgáztatása.

A vizsgák megtartásával minden városban a pénzügyigazgatót bízták meg a Oradean Horia Niculescu a Nivélési adminisztráció igazgatója tartja majd meg a vizsgákat. A vizsgák híre érhető igazgatóba hozta az italmérőket, akik teljesen tájékozatlanul állottak ezelőtt a rendelkezés előtt. Tájékoztatás végett érteklődött Horia Niculescu pénzügyigazgatónál, aki kérdéseinkre a következő felvilágosítást adta:

MIT MOND A PÉNZÜGYIGAZGATÓ?

— Az italmérők vizsgáit, a pénzügyminiszteri rendelet értelmében megtartjuk és — természetesen — az előírásoknak megfelelően fogjuk lefolytatni. Az oradeai italmérőket személyesen fogom levezgáztatni és a vizsgák után jelentést teszek a pénzügyminisztériumnak.

— A vizsgákat körülbelül május 15-én kezdjük meg és elképzelésem szerint, tízes turnusokban fogjuk lebonyolítani. Pillanatnyilag még magam sem tudom, hogy a vizsgák mennyi időt vesznek majd igénybe, mert egyáltalán nem vagyok tisztában, hogy az italmérők mennyire tudnak románul és mennyire járatosak a betűvetés — az előírás szerint pedig a román betűvetés — tudományában. Ugy hiszem azonban, hogy naponta három tízes turnust le fogok tudni majd vizsgáztatni. Ebben az esetben délelőtt 8—10 és 10—12-ig két, délután 4—6-ig pedig egy csoporttal végezhetünk majd. Ebben az esetben a nyelvvizsgák 10—12 napot vehetnek igénybe.

Erdeklődünk abban az irányban is, hogy a pénzügyigazgató mennyire ismeri az italmérőket és képességeiket.

— A magam részéről nem ismerem alaposabban az italmérőket és nem is tudom, hogyan tudnak románul. Amennyire én ismerem őket, úgy láttam, hogy nem nagyon tudnak. Véleményem szerint a városiak még járatosabbak a nyelvben, a falusi italmérők azonban nem igen beszélik az állam nyelvét.

— A vizsga lefolytatására pontos utasításunk van. Előbb olvastatni fogok, aztán diktálásra kerül majd a sor. Hogy ez a diktálás hogyan fog menni? Nem lesznek túlzott igényeim, de amennyi minden esetre meg fogok követelni, hogy az italmérők „értelmesen” tudjanak írni. A 30 sor, az elég sok, mert az italmérők írásával egy oldalt is betölthet. Minden esetre, akinél látom, hogy tud, annál nem ragaszkodom a 30 sorhoz, mert az már 10 sorból is meglátszik, hogy valaki tud. Akinél gyengébben megy, attól természetesen többet fogok követelni, hogy tökéletesen tájékozódni tudjak és meggyőződjek a tudásról, vagy — nem tudásról. Eppen így, értelmesen kell majd olvasni és az egyes kérdésekre felelni is a jelölteknek. Minden esetre az a lényeges, hogy érthető legyen, amit leírnak és érthető legyen, amit mondanak.

A rendelkezés vétele után a pénzügyigazgató ságon megteszik az előkészületeket a vizsgák lebonyolítására. Az italmérőket, mint emittettük egyenként megidézük, de aki véletlenül nem kapna időzést, az is jelentkezék, mert a vizsga minden nem román származású italmérőre kötelező és a meg nem jelenés a szerzett jogok elvesztését vonja maga után.

Az adócsökkenés a háztulajdonos által használt bérleményre is vonatkozik

A lakbérérték leszállítására vonatkozólag elvi jelentőségű ítéletet hozott a Bucureştii tábla S. II. Dec. fise. No. 77—1937. számú ítéletében. A konkrét eset a következő volt:

Egy háztulajdonos kiadott két lakást bérbe, míg a harmadikban maga lakott. A két lakás bérbeadására elérte a 25 százalékos, de ugyanakkor a kincstár a háztulajdonos által lakott részére nem akarta ezt az értékesítést elismerni. A tábla döntése szerint azonban az értékesítés ugyanolyan arányban vonatkozik a saját lakásra is. Ezzel a döntéssel orvoslást nyert az eddigi sérelmes állapot, amely szerint a háztulajdonos által lakott lakrészekre nem nyert alkalmazást az adótörvény 13. szakasza, amely adócsökkenést engedélyez, ha a lakbérérték 25 százalékkal csökken. Jövőben ugyanis ez az adócsökkenés a háztulajdonos által használt bérleményre is kiterjed.

Románia lakosságának huszfogyasztása.

A statisztikai adatok szerint Románia lakosságának huszfogyasztása az elmúlt évben a következő volt: 400.000 darab ökör, 213.000 tinó, 439 ezer borjú, 29.500 bivaly, 195.000 juh, 1.256.000 bárány, 31.800 kecske, 925.000 sertés és 399 kő. A huszfogyasztás tekintetében első helyen Bucureşti áll, utána következnek Cernăuţi és Timişoara. Meg kell jegyeznünk, hogy a statisztika a fogyasztás egy részét nem tudja számszerűleg megállapítani, mert a falvakon sok sertést, malacot és bárányt háziilag és bejelentés nélkül ölnek le, azonkívül nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a falvakon aránylag nagy a baromfi-fogyasztás, amelyet a huszfogyasztásról szóló statisztika nem tartalmaz.

PONTOS DEFINÍCIÓ.

- Hallottam, hogy az anyósod veszélyesen beteg.
- A hír csak részben igaz.
- Hogy-hogy?
- Betegnek beteg, de veszélyesnek csak akkor veszélyes, amikor nem beteg.

A faiparosok szövetsége újból megállapította az összes faipari termékek árát

Londonban bírási hullámokat vert fel a férfiak korszerű megváltoztatásának érdekében egybeült kongresszus. A kongresszus egyik ülésén dr. Alfred C. Jordan nagy beszédet mondott arról, hogy miként kellene öltözködniük a férfiaknak. A beszédet a Daily Herald a következő címmel látta el: „Vigyázz, nehogy feleséged elolvassa az alábbiakat! Különböző lenéz és kinevet”. Dr. Alfred C. Jordan beszédében ugyanis azt fejtegeti, hogy mennyivel több eszük van a nőknek, mennyivel egészségesebben és célszerűbben öltözködnék. Értelmetlennek találja a férfiak makacsságát, a mellyel egészségtelen, nehéz és kényelmetlen öltözetükhöz ragaszkodnak és azt tanácsolja, sürgősen vezessék be a szabad mozgást biztosító rövid nadrág viselését. Vagyis még inkább: a férfiak rövidujjú, rövidnadrágú egybeszabott ruhát viseljenek és alatta egy zippzáras inget, amelynek kivágását a zippzár segítségével tetszés szerint változtathatják. Ha valaki nagyon elegáns akar lenni, egészen felhúzza a zippzár és nyakkendőt köt az ingre...

A faiparosok szövetsége újból megállapította az összes faipari termékek árát

Április 29-én — mint jelentik — Bucureşti-ben értekezletet tartott a faiparosok szövetsége. Az értekezleten az összes faipari termékek árait revízió alá vették. Az új árjegyzéket a napokban küldik ki. Export vonatkozásban a fatermelők elhatározták, hogy a magyar piacra történő eladásoknál visszatérnek a tavalyi helyzethez. A keletre vonatkozó árakat továbbra is fentartják. Itt jelentjük, hogy a Moşul fatermelő szövetsége Gyula, a napokban körlevélben értesített a tagjait, hogy árait április 15-i érvénnyel 10 százalékkal leszállította. A szövetségnek mintegy 100 kilométer földterületet, fenyőerdő áll még eladás céljaira rendelkezésére. A szövetséget számára a döntést az elmúlt évben átmenetileg megszüntették, mert az árak...

Újabb joggyakorlat a munkaszerződési és betegsegélyzői ügyekben

Felmondási idő, szabadság, munkásbiztosítás

Minden iparost, aki alkalmazottakat tart, már idestova nyolc éve elsőrendű módon érdeklik azok a jogszabályok — és ezeknek nyomán kialakult közigazgatási és bírósági joggyakorlat, amelyek az alkalmazottakkal kötött munkaszerződéseket, ezek teljesítését és megszüntetését, valamint az alkalmazottakat illető munkás-betegsegélyző ügyeket és eljárásokat szabályozzák és értelmezik. Lapunk állandóan napirenden tartja ebben a tekintetben is az újabb törvénykezési eseményeket, valamint az idevonatkozó miniszteriumi rendelkezések körüli újdonságokat. Most alább, átböngésszük és ismertetjük olvasóinkkal a letelt első negyedévben a hatóságok és bíróságok előtt felmerült konkrét esetekben hozott és közölt érdekesebb döntéseket, amelyek nyomán érdekelt olvasóink saját vonatkozásban tanulságokat meríthetnek.

Mihez kell állampolgárság?

Mindenek előtt ideiktatjuk a munkaügyi miniszterium 1937. évi 21309. sz. rendeletét, a mely szerint külföldieknek Romániában nem lehet a következő foglalkozásokat üzniök: építész, ügyvéd, orvos, fogtechnikus, gyógyszerész, szülésznő és könyvelői foglalkozásokat, amelyek kizárólag igazolt román állampolgárok részére vannak fenntartva. Ezen foglalkozások üzésére tehát kivételesen sem kaphat engedélyt senki, aki román állampolgárságát igazolni nem tudja.

Ki nem adott szabadságidőért: kétszeres fizetés jár.

Ismételt egybehangzó joggyakorlattal állapították meg a bíróságok, hogy amennyiben a munkaadó a törvényben írt szabadságidőt alkalmazottjának nem engedélyezte, az utóbbi a törvényes szabadságidőre eső járandóságai pénzbeli ellenértékének kétszeresét követelheti anélkül, hogy ebből az összegből a szolgáltatásban eltöltött időre élvezett járandósága levonható lenne. miután az elmaradt szabadságidőre járó kártérítés a törvény szerint egy külön polgári kötbér jellel jár. (Timişoara-i Tábla 2719—1936. sz. III. stb.)

Ha az alkalmazott katonai szolgálatot teljesít, vagy tanulmányait végzi és ezen idő alatt munkaadója fizetését kiadja, a munkaszerződés nem szünetel meg, és így az alkalmazott kötelezettségei is folytatódhatnak. (Timişoara-i Munkabírószék 424—1936.)

A betegség első hét napja.

Az első hétnapi munkabér betegség esetén az alkalmazottnak a Iaşi-i munkabírószék 16—1937. sz. ítélete szerint feltétlenül kifizetendő, akkor is, ha az alkalmazott nem volt még 6 hétig a vállalat szolgálatában. A munkaszerződésekről szóló törvény ellenkező tartalmú 60-ik szakaszát, amely szerint a munkabér csak abban az esetben jár a betegség első hét napjára, ha az alkalmazott legalább hat hétig már szolgálatban állott, a munkásbetegsegélyzőtörvény 11-ik szakasza a fent írt értelemben megváltoztatta.

A kölcsönös felmondásnak komoly-nak kell lennie.

A munkaszerződés kölcsönös és azonnali hatályú felmondása és megszüntetése a munkaadó és alkalmazott között csak akkor hatályos, hogy ha a helyzethez mért határozottsággal és megfelelő formák között történt. Így, ha egy-

Szemüveget, napüveget
megbízhatót, legolcsóbban
GARDONYI Daciával szemben
Arad legrégibb szakiátszerésze

AKARATOS FÉRJ

Brómné haragtól vörös arcúval állított be a kedvenc barátjához és pletykapartneréhez.
— Szent Isten, — csapta össze kezét barátjához — mi történt?
— A férjem — lihegte Brómné — kezd elviselhetetlen lenni.
— Mennyiben?
— Ugy bányik velem, mint egy kutyaival.
— Micsoda?! Talán megvert?!
— Frászt, hanem azt akarja, hogy mi legyek...

nagyobb vállalat fontosabb tisztviselőjével írásbeli munkaszerződés kötött, ennek azonnali hatályú, habár közös akarattal való megszüntetéséről, hogy ez aggálytalan és bíróság elfogadható legyen, szintén írásbeli okiratnak kell létrejönnie. (Aradi Munkabírószék 100—1937. sz.)

Nem él vissza felmondási jogával az a munkaadó, aki munkásának szabályszerű időre azért mond fel, mert a vállalatban lopást fedeztek fel habár az alkalmazott bűnössége nem volt bizonyítható, de a munkaadó vele szemben bizalmát elvesztette (U. o. 147—1937.)

Le lehet-e szállítani a fizetést?

Az aradi munkabírószék több hasonló esetben következetesen megállapította, hogy amennyiben a munkaadó az alkalmazott fizetését — semmiesetre sem visszamenő hatállyal — leszállítja, az alkalmazottnak jogában áll ezt szerződészegésnek tekinteni és a munkaszerződést felbontani. Ha azonban az alkalmazott ezt nem teszi és szolgálatát tovább folytatja, úgy tekintendő, hogy beleegyezett a fizetés leszállításába és emiatt további igényrel nem léphet fel.

Tulorázás.

Nem kérhet külön kártérítést vagy fizetéspótlékot tulorázás címén az az alkalmazott, aki az idevonatkozó törvényben megállapított 8 órás munkaidőnél többet dolgozott, azonban a tulorákért külön fizetést nem fog kapni, miután e helyett más irányú kárpótlásban részesül. (Aradi Tszék. Sz. II. 1570—1936. 1937. június 1. ítélet.)

Mikor jogerős a végrehajtás?

A központi munkásbetegpénztár által fogantatott végrehajtás jogerős és nem szükséges ennek elrendelése iránt a bírósághoz fordulni. (Központi munkásbetegsegélyző felelőbizottsága 1937. július 2. 2773.)

A rokkantsági járulékok.

A legfőbb ítélőszék III. tanácsának 838—1937. sz. döntése szerint rokkantsági járadék csak akkor jár a munkásbetegsegélyző által biztosítottaknak, hogyha legalább 200 héten át fizette a járulékokat és minden évben megszakitás nélkül legalább 16 héten át volt fizető tagja a pénztárnak. Ezeket a feltételeket a biztosítottaknak 65 éves korának betöltéséig teljesítenie kell. Rokkantság esetén, ha a rokkantság a munkásbetegsegélyző törvény egységesítésének hatálya alatt állott be, a jogi helyzet ezen új törvény előírásai szerint és nem a régi törvény szerint ítélendő meg.

Vállalati igazgatók betegsegélyző tagsága.

A munkásbetegsegélyző pénztár központi felelőbizottságának 1937. június 12-i 2253. sz. döntése szerint a vállalatok igazgatóságának tagjai (membri consiliului de administratie) nem esnek a kötelező munkásbiztosítás hatálya alá. Ennek indoka az, hogy az illetők, mint a vállalat vezetői, nem tekinthetők magánhivatalnokoknak, hanem munkaadóknak. Félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy azon vállalati igazgatók, akik mint ilyenek, nem u. n. jelenléti jegyek alapján, hanem rendes havi fizetéssel igazgatókként vannak alkalmazva, alá esnek a munkáspénztári kötelező biztosításnak, mert ők már magánhivatalnokoknak tekintendők. Az előbbi kategóriába tartoznak azonban az igazgatóság tagjai akkor is, ha nem havi fizetést, hanem fix járandóságot kapnak a jelenléti jegyek helyett, ami azonban nem jelenti, hogy havi fizetéses alkalmazottak.

A baleset bejelentése.

A balesetek bejelentése kötelező a munkásbetegsegélyző törvény végrehajtási rendeletének 44. szakaszában írt határidő alatt, amelynek elmulasztása a törvény 104. szakasza értelmében kihágást képez és büntetendő (Aradi törvényszék II. 1583—1936. sz.)

Betegségi segély, ismételt betegség esetén.

A központi betegpénztár múlt évi 6549.8 sz. körrendelete értelmében, ha az alkalmazott pénztári tag az első év alatt már egyszer beteg volt és a munkaadó kötelezettsége szerint betegsége tartamára fizetésben részesítette, ismételt betegsége esetén a betegpénztártól kap segélyt. Munkásoknál ez a segély már 7 betegnap után, tisztviselőknél 30 nap után esedékes, azonban egy év alatt legfeljebb 26 napig jár.

Háromszázhetven vagonnal több szesz eladását állította be a Szeszmonopol ezévi költségvetésébe

A Szeszmonopol április elején 50 millió lelt fizetett be az állampénztárba a múlt évi redevenca javára, amely összeggel a Szeszmonopol által a múlt költségvetési évben befizetett redevenca 610 millió leire emelkedett az 510 millió leies előirányzattal szemben.

Mint hogy a Monopol jövedelmei az elmúlt esztendőben jelentős mértékben emelkedtek, a bevételi előirányzatot a Szeszmonopol vezérigazgatósága ennek megfelelően növelte az új költségvetésében. A legnagyobb méretű emelést a monopolpálinka és a házi használatra szolgáló szesz bevételeinél irányozták elő, tekintve a múlt évben e két szeszfajtából a bevétel 163,3 millióval haladta meg az előirányzatot.

Az 1938-39. költségvetési évben a Szeszmonopolnak 1840 vagon szeszt kell eladnia, vagyis 370 vagonnal többet mint a múlt esztendőben, hogy az előirányzott bevételt elérje. Ez az emelés cca 20 százaléknak felel meg. Ugyanakkor

a múlt évi előirányzattal szemben 70 millióval növelték az államnak járó redevencát.

Ertesüléseink szerint a Szeszmonopol új elosztási rendszert akar bevezetni, hogy az előirányzott bevételt realizálni is tudja. Így reorganizálni fogják az italmérések rendszerét, növelni fogják azoknak rendszeres ellátását, ugyanakkor azonban bizonyos eladási minimumot is elő fognak írni.

Az új elosztási rendszer bevezetésére a Szeszmonopol vezérigazgatósága már 42 millió lelt irányzott elő az 1938-39. évi költségvetési évben. Az új elosztási rendszer tervezete most készül és azt rövidesen a pénzügyminisztérium elé terjesztik jóváhagyás végett.

Szakmai körök véleménye szerint, az új elosztási rendszer csak akkor fogja beváltani a hozzáfűzött reményeket, ha annak megalkotásánál kizárólag kereskedelmi szempontokat vesznek tekintetbe.

Táskaüzletemet, amely a főpostával szemben volt,
Str. Eminescu 4. szám alá, (Corso mozivál szemben)
helyeztem át. **SZABÓ** bőröndös

Husárok Timişoarán.

A mészáros és hentes ipartársulat elnöke a következőképpen állapította meg Timişoara-Temesváron a husárokát: I. oszt. marhahus 25 lei, I. oszt. leveshus 22 lei, II. oszt. 20, borjucomb és karaj 32 lei, egyéb borjuhus 30 lei, II. oszt. 26 lei, I. oszt. sertéshus (karaj) 35 lei, comb 28, II. oszt. 26, nyersszalonna 30, hárj 34, zsír 36, juh hus hátulja 19, eleje 17 lei, bárányhus egyenlő a borjuhus árával.

KÜLÖNBESÉG.

— Kérek egy pár női harisnyát.
— Felesége önagysága részére, vagy adjunk valami finomabbat?

Bélyegzők,

ipari stancák,
vésése, préselési
munkák:
CSÁKY VESNÖK
Str. Brătianu 9.

Borbélymester nyerte

a jugoszláviai irodalmi nagydíjat.

A királyi jugoszláv tudományos akadémia 1938. évi irodalmi nagydíját egy eddig teljesen ismeretlen szerzőnek: Blazsevics horvát származású belgrádi borbély- és fodrászmesternek ítélte oda. Blazsevics „Az elfelejtett kirók” című regénye egy világháborús frontkatona élményeinek egyszerű, de megragadó és nagy irodalmi értékű előadása. A borbély regényét, amelyen évek óta dolgozott, saját költségére nyomatta ki szülővároskájának, Boszanszki-Samacnak kis nyomdájában és legmerészebb álmaiban sem gondolt ekkora sikerre. Néhány barátja, aki esküdtött irodalmi tehetségére, tudta nélkül nyújtotta be a művet a királyi akadémia regény pályázatára. Blazsevics író és borbélymester kijelentette, hogy haladéktalanul hozzákezd második regényéhez. — de azért a borbélymesterséget nem adja fel.

Gyakorlatba lépett az ingatlan adásvételi szerződések tárgyában megjelent rendelet

Az ingatlan adásvételi szerződések tárgyában megjelent új rendelet a gyakorlatban most lép életbe. Eddig az illeték kivételének két alap-pontja volt, ugymint a szerződésben kitüntetett vételár és az adóértékbizonyítvány. A kincstár annak alapján vetette ki az illetéket, amelyik nagyobb értéket tüntetett fel. Az új rend az ingatlan forgalmat még jobban megnehezíti. A szerződés az illetékes adóhivatalnál mutatandó be, amelyik csak az esetben adja ki az adóértékbizonyítványt, ha adóhátralék nincs. Az adóérték bizonyítvánnyal felszerelt szerződés a pénzügyigazgatósághoz adandó be, amely helyszíni értékelést rendel el és pedig ha a vételár, vagy az adóérték-bizonyítványban feltüntetett érték 200 ezer lelt nem halad meg, az értékelést kiküldött tisztviselő, ha pedig 200 ezer lelt meghaladja, maga a pénzügyigazgató eszközli. Az

illeték az így megállapított érték után vettetik ki. A kivétellel meg nem elégedő fél, a kivételi határozat ellen fellebbezéssel élhet, de az illetéket az egyelőre megállapított érték után kell befizesse. A szerződés keltétől számított 30 napon belül illetékezés végett bemutatandó, de nemcsak illetékezés végett kell bemutatni, hanem az illetéket be is kell fizetni. Az új rend életbeléptével előfordul az az eset, hogy a vevő a szerződést 30 napon belül bemutatja és a kész illetéket be is fizeti, de a pénzügyigazgatóság a munkatorló-dás miatt csak 30 nap után ejtheti meg a helyszíni értékelést. Ily esetben vevő a szerződési vételár után fizeti az illetéket, a pénzügyigazgatóság a szerződést visszatartja és a helyszíni értékelés után felhívja a vevőt az esetleges különbözet befizetésére.

Hárommillió lei a Târgumureş marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara költségvetése

290.000 leijel járul hozzá a kamara a nemzetgazdasági minisztérium palotájának felépítéséhez.

Most érkezett vissza a kereskedelmi minisztériumtól a Tg.-Mureş—marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1938—39. évi költségvetése, amelyet a minisztérium jóváhagyott. A költségvetés végösszege a jóváhagyás után 2.889.500 lei.

A minisztérium a kamara vezetőségének eredeti előirányzatait alaposan megnyirbálta, mert a kereskedelmi és iparkamarák költségvetésében tízszázalékos hozzájárulást kellett biztosítani a nemzetgazdasági minisztérium palotájának költségeire. A kamara költségvetésében tehát 290.000 leijt állítottak be erre a célra.

A jóváhagyott kamarai költségvetésben egyébként a személyi és dologi kiadások tételei mellett 260.000 leijel szerepelnek a kamara által fenntartott iparmúzeum tatarozási költségei. A kiskereskedők és kisiparosok segélypénztárának az új költségvetés 20.000 leijt irányzott elő, az iparos és kereskedő érdekképviseletek jóléti intézményei számára pedig 30.000 leijt. Segélyekre 50.000, szubvenciókra 40.000 leijt biztosított az új költségvetés, míg az iparosok és kereskedők továbbképzésének céljaira 195.000 leijt állítottak be.

A Budapesti Nemzetközi Vásár érdekességei és kedvezményei

Az autók is nagy kedvezménnyel léphetik át a magyar határt — Színielőadások, akrobata mutatványok és sportesemények a televízió műsorán

A monumentális és impozáns épületekből, felhőkarcolókból, óriási tornyokból, stb. álló vásárváros mindennap jelentős sikert arat. Minden egyes pavillon óriási meglepetéseket rejtget, de — meg kell állapítani — legnagyobb az érdeklődés a televízió bemutatkozása iránt, hiszen Közép- és Kelet-Európában ez az első alkalom, hogy a közönség megnézheti és kedve szerint tanulmányozhatja a távolbalátás csodáját. Ennek a szenzációnak érdekességét csak fokozza, hogy a Nemzeti Színház legkiválóbb művészei, a rádióból és a hanglezemből ismert kedvelt érekesek: a világhírű Rivelis akrobaták látszanak majd azon a színpadon, amelynek minden mozdulatát és minden hangját egy távolabbi nézőtér vásznán vetítik majd a néző elé. Naponta négyyszer: 9, 11.30, 13 és 17.30 óra kezdettel tartanak majd két-két órás előadásokat.

Ismeretes, hogy a vásár látogatói a vásárigazolvány birtokában rengeteg kedvezményt élveznek. A magyar hajókon és vasutakon úgy

jövet, mint menet feláron utaznak. A CFR vonalain a visszautazás alkalmával 50 % az utazási kedvezmény. Vizumot nem kell váltani, mert azt utólag Budapesten adják 2.50 pengőért. Az autón utazóknak elegendő, ha a határon a vásárigazolványt felmutatják. Ezenkívül nincs szüksége az egyébként megkövetelt nemzetközi iratokra sem az utasoknak, sem a sofőrnek. Vásárigazolványt bárki válthat magának az Európa utazási és menetjegyiroda, valamint a Waggon-Lits-Cook társaság fiókjánál. A kedvezményekkel budapestre utazni május 9. napján déli 12 óráig lehet, visszafelé pedig május 19. napjának éjszaka 12 órájáig. A vásár május 9-én este zárul.

BUNDÁK, SZÖRMEÁRUK

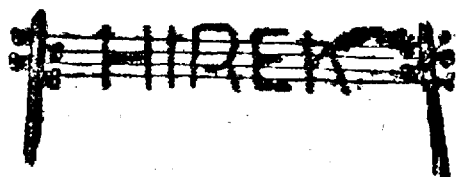
molykár elleni megóvását felelősség mellett, jutányos áron vállalja **ANTALFFY SZÜCS**, a színház hátsó bejáratával szemben. Színes és fekete rókák feltűnő olcsó árakon.

Az iparvállalat saját maga köteles „közbeeső termékeit” forgalmi adóra bejelenteni

A pénzügyminisztérium a közel múltban összeállított már egy kimutatást a forgalmi adó alá vonható közbeeső termékekről, de ezt a kimutatást még nem tekinti véglegesnek. A minisztérium az egyes iparvállalatok köteletségévé teszi, hogy az üzemeikben előállított közbeeső termékeket forgalmi adóra bejelentésük, vagy ha e tekintetben kétségek vannak, a pénzügyminisztériumtól felvilágosítást kérjenek. Az ilyen közbeeső termékek ismérvei a kiadott rendelkezések szerint a következők: A vámtarifa valamelyik tételéhez tartozzanak, más feldolgozó vállalatoknak alapanyagként szolgálnak, melyet ezek forgalmi adóval megterhelve vásárolnak, végül valamely befejezett gyártmánynak legfontosabb alkotó anyagai legyenek.

Hány mesterkönyv kell egy asztalosnak?

Az új ipartörvény az asztalosipart ötfele darabolta, ami azt jelenti, hogy az asztalosiparos, aki műhelyét az eddigi keretek között akarja tovább vezetni, öt mesterkönyvet kénytelen váltani. Az asztalosiparosok tehát a munkakamarák felfogása szerint egyedül a mesterkönyvekért 1250 lejt tartoznak fizetni, mert a munkakamarák az első mesterkönyvért 50 lejt számítanak, míg a továbbiakért darabonként 300 lejt. Az Oradea-nagyvárad munkakamara ebben az ügyben ártott a munkaügyi miniszterhez és azt kérte, hogy az asztalosiparosok a további könyvekért is 50 lejt, illetve összesen 250 lejt fizessenek.

AZ IPAROS

*

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 500 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadói hivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árcsökkentés.

Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.
Strada Brătianu 18.

Lanyha a nemzetközi piac

A bécsi Comité International du Bois által kiadott statisztikai füzetek, illetve azoknak „Informationsdienst” című melléklete szerint

a nemzetközi piac helyzete folyó év március havában meglehetősen lanyha volt.

A nyugateurópai fogyasztóállamok importőrjei továbbra is tartózkodtak a bevásárlásoktól

A közép-európai piacokon a német-osztrák egyesülésnek messzemenő jelentősége máris mutatkozik.

Az osztrák fakivitel, az Anschluss megtörténte után átmenetileg azonnal betiltatott.

A február havi kivitel köbméterekben a következőképp alakult:

	Összkivitel
Csehszlovákia	204.487
Lengyelország	203.450
Németország	150.124
Jugoszlávia	106.041
Svédország	93.916
Románia	82.363
Finnország	46.562
Lettország	42.889
Norvégia	20.355
Litvánia	9.683
Oroszország	9.534
Észtország	3.512
Összesen	972.916

TEXASI SZERKESZTŐSÉG.

— Igaz, hogy az önök lapja azt írta rólam, hogy csaló, gyilkos és hasfelmetsző vagyok?

— Teljesen ki van zárva. Mi csak újdonságokat közlünk.

Kisérteljárás

Irta: LADANYI LORANT

Ő volt a környék Háy Jánosa. A kocsmában nagyon tisztelték, becsülték, hogyne, hiszen neki volt valamennyiük között a legjobb állása. Éjjeli portás volt a szomszédos nagy gyárban és este kilenc óráig, amíg a munkába nem kellett állnia, ott üldögélt a hosszú törzesszállal mellett. Már furcsa neve miatt is nagy tekintélye volt. Hambalgó Péternek hívták, hatvanadikát taposta és örökké csak tréfát jart az eszébe.

Az ivó állandó vendégei jól ismerték már azokat a történeteket, amelyeket Hambalgó bácsi mesélt. Hogyan védte meg egyesegyedül egyszer a gyárat nyolc rabló ellen és hogyan oltotta el egy maga a hatalmas gyári tüzet, még mielőtt a tűzoltók kiérhetek volna. Ha új vendég akadt a kocsmában, Hambalgó bácsi mindig rákezdte:

— Bizony, az úgy volt...

Ezuttal két ismeretlen fiatalembernek mesélte történetét, akik eleinte csak félfüllel hallgatták a bőbeszédű öregot, később azonban látszólag teljesen lekötötte őket a hosszadalmasan előadott hihetetlen történet.

Amikor kilenc óra közeledett, Hambalgó felállt és elindult a hivatalba. Az ivóban pedig arról kezdtek beszélgetni az ottmaradottak, hogy vissza kellene már egyszer fizetni a sok tréfát és beugratást Hambalgó bácsinak. Hambalgó barátunk átsétált a portásfülkéhez, elkészönt a nappali kollégájától, bezárta a nagy rácsos kaput és betelepedett a kis portásfülkébe. Tulajdonképpen virrasztania kellett volna egész éjjel, de ő, aki harminc éve állott már a gyár szolgálatában, jól tudta, hogy ez felesleges időmúlás lenne. A madár sem jár erőfeszítés nélkül.

Befejeződött az Oradea-nagyvárad
Cipész Szindikátus által rendezett
tanfolyam.

Szép ünnepségek között zajlott le az elmúlt hó 28-án, csütörtök este az Oradea-nagyvárad Kisiparos Liga kebelébe tartozó cipésziparosok által rendezett tanfolyam záróünnepsége. Illés Dániel cipésziparos, mint az iskolabizottság elnöke, magas szárnyalású beszéde keretében köszöntö meg Erdős Lajosnak a tanfolyam bevezetését, melyet magas szaktudásával és önzetlenségével a cipésziparosság fejlődése érdekében fáradságot nem kímélve kifejtett. Majd Katona Sándor elnök köszöntö meg a Szindikátus nevében Erdősenek a Szindikátus tagjai érdekében kifejtett önzetlen fáradozását. Erdős Lajos válaszában kifejtette, hogy jóleső érzéssel veszi az iparosság tanulmánygyógyító törekvéseit, annál is inkább, mivel látja, hogy az ezer sebtől vérző kisiparos nem adja fel az egzisztenciájáért folyó harcot a nagyiparral szemben és igyekszik tudását fejleszteni, hogy a nagy harcot tudásával meg is nyerje, mert — fejezte be nagyhatású beszédét — a tudás hatalom az életért folyó harcban.

KÜLÖNBSEG

Valaki egy nadrágot rendelt a szabójánál, de másnap el kellett utaznia. Csak két hónap múlva jött haza és a nadrág még nem volt készen. Mikor aztán egy hét múlva a szabó hazahozta, így szólt a kundsáft:

— Ej, ej, barátocskám, a jó Isten hat nap alatt teremtette az egész világot és magának majdnem három hónap szükséges ahhoz, hogy egy nadrágot elkészítsen?

— De van is egy kis különbség — mondta a szabó — nézze meg a világot és nézze meg ezt a nadrágot!

— Önműködő mérleggel kell felszerelni a kereskedelmi malmokat. A pénzügyminiszter figyelemztetéssel fordult a kivetési pénzügyigazgatóságokhoz, hogy az ellenőrzés megkönnyítése és a visszaélések megnehezítése érdekében az összes kereskedelmi malmoknak önműködő mérleget kell felszerelniük az őrlés végett átvett anyagok lemérésére.

Kárpitos munkák

olcsón és izlésesen készülnek

PAPP SÁNDOR

kárpitos üzembén ARAD, Str. Consistorului
11. sz. — Telefon: 2658.

éjszakánként és sohasem történik semmi, ami különben igen nagy baj, mert a nehezen megszerzett tekintély a fehérasztal mellett bizony már nem a régi.

Éjjelre járhatott az idő, amikor arra riadt fel, hogy megzörrent a portásfülké utcára néző ablaka. Almosan dörgölte szemét, hosszasan fűlet, de nem hallott semmit. Néhány perc múlva megismétlődött a furcsa nesz. Mintha valaki kapargált volna az ablak alján vagy a falon. Felkelt, kinyitotta az ablakot és óvatossan kikémlelt az utcára. Sötét volt, minden kétszáz lépésnél világított csak egy-egy lámpa halvány fénye. Hambalgó nem volt gyáva ember, de most mégis megdöbbant a szíve:

— Hátha most történik valami és ő bebizonyíthatja, hogy még nem jött el a nyugdíjbaküldés ideje.

Meresztgette a szemét jobbra is, balra is, de nem látott semmi gyanúsat. Az a fajta ember volt, amelyik szeret félhangosan morfondírozni magában.

— Ejnye, amott valami mozgolódik — mondotta és feszülten figyelt tovább. Fehér színe volt a mozgolódó valaminek, amely egyszerre csak magasra nőtt, kettévált, izgett, mozgott, táncolt a levegőben. Hambalgó keresztet vetett.

— Kisértetek! — mormolta rémülten.

A kisértet most már emberi alakot öltött, nem is egyet, hanem kettőt és a fehér lepedőben táncolt, suhant erre, arra.

Hambalgó kiáltani akart, de nem jött ki hang a torkán. Azután összeszedte magát és átkézelt agyán a gondolat: meg akarnak tréfálni! Hangosan felkacagott.

— Kik vagytok, pajtások? — kiáltotta. — Rettenek a tréfa, csakhogy én nem ijedek ám meg...

Volt osztrák és magyar kötvények visszavásárlása

Pénzügyminisztériumunk még 1932-ben — mint emlékeztető — 1.700.000 svájci frankot fizetett a háború előtti osztrák-magyar kölcsönök visszavásárlására. Mivel annak idején egyetlen másik utódlállam sem követte a román példát, Románia is beszüntette a fizetéseket. Az annak idején, Prágában létrejött megállapodás értelmében a kölcsön-névértékek visszavásárlására meghatározott idő, — öt esztendő — 1938 június hetedikén lejárt. A párisi közös pénztár a feljogosítottak tudomására hozta, hogy eddig az időpontig elfogadja kéréseiket a román kvóta-részek inkasszálására, az alábbi számítás szerint: 100 korona, vagy 50 forint névérték után 1.394 svájci frank. Egyébként a visszavásárlásról van szó: 1. osztrák-magyar biztosító társaságok kölcsöne, 2. magyar 4 és fél százalékos „szeszessital” kölcsön, 4 százalékos osztrák korona-járadék, 3. osztrák 3 és fél százalékos járadék, 4. magyar 4 százalékos korona-járadék és végül 5. volt magyar 4 százalékos járadék.

— Magánosok deviza igénylése. A külkereskedelmi vezérigazgatóság hivatalos felhívással fordult az érdekeltekhez, hogy május másodikatól kezdődőleg magánosoknak nem az autorizált pénzügyintézeteknél, hanem a külkereskedelmi hivatalnál kell bejelenteniük devizakérelmeiket. A kérelmek a következő címre küldendők be: Direcțiunea Reglementării Centrului Exterior, ghiseul de devize, din Str. Doamnei 4.

— KISEBB BÉLYEGEKEK... Sok panasz merül fel kereskedők részéről a számla- és postabélyegek nagysága miatt, mert a tulajdonképpeni címletek használata igen nehézkes és a számlabélyegeknél bizonyos esetekben benyújtott műveletre van szükség ahhoz, hogy a bélyegeket elhelyezhessék a számlán. Mozgalom indult meg, amelynek célja annak elérése, hogy a pénzügyminisztérium kisebb méretű bélyegeket hozzon forgalomba.

— A tíz munkásnál többet foglalkoztató iparvállalatok nem fizetnek a tanoncotthonok javára heti illetéket. Azok az iparvállalatok, melyek tíz munkásnál többet foglalkoztatnak, vagyis amelyek munkásbiztosítási járulékaikat a bérlisták alapján történő levonások útján fizetik, április 1-e óta mentesek a tanoncotthonok javára szolgáló minden egyes alkalmazott után fizetendő heti 2 lejes illeték leróvása alól, minthogy ez az illeték már bent foglaltatik abban az egyszázalékos munkaadói hozzájárulásban, melyet a „Munkaalap” létesítéséről és szervezéséről szóló királyi rendelet 4. szakaszának d) pontja ír elő. E rendelet a hivatalos lap folyó évi március 30-iki, 74. számában jelent meg.

Senki sem válaszolt. A két kisértet tovább lett légiés táncát. Hol közelebb jöttek, hol meg távolabb húzódtak, kánkánjukat azonban nem hagyták abba.

— Nem válaszoltak?... No megálljatok — gondolta és előkereste furkósboltját a sarokból. Ugy tett, mintha nem érdekelné többé a két kisértet, pedig lesbenállt és várta, hogy az ablak közelébe merészkedjenek. Azok nem is vártak sokáig magukra. Hambalgó nagyot suhintott az egyik felé. A furkósbolt nagyot koppant a földön. A szíve erre újból a torkában dobogott. Mintha a levegőt ütötte volna a bottal.

— Talán sokat ittam ma — jutott eszébe de hamar elvetette a gondolatot. — Őt még senki sem látta részegen. Különben is hivatal előtt legfeljebb négy-öt spricert szokott inni. Egyszerre, mintha csak a föld nyelte volna el, eltűnt a két kisértet. Hambalgó még hosszú ideig lesett az ablaknál, de hiába.

Másnap délután óvakodott elmesélni éjjeli kalandját. Kevesebbet ivott, nem beszélt annyit, mint máskor és a két előző napi fiatalember is hiába kérlelte, nem akarta elmondani a gyár megvédésének történetét.

Izgatottan várta az éjszakát. Ezuttal nem bőszkolt el. A furkósboltot már előre odaállította az ablakhoz. Hátha szükség lesz rá.

Lett is. Abban az időben, mint előző nap, megint megjelent a két kisértet. Ezuttal halk hűhóg hangot is hallattak és amikor Hambalgó ruhát a kezével megpróbált közibük tűzni, megint csak a levegőt találta. Félórát tartott a kisértetjárás, aztán megint eltűntek nyomtalanul. Hambalgó tanakodott egész éjszaka. Tréfa nem lehet, mert ha emberek volnának lepedőbe burkolva, eltalálná őket a bottal. Alighanem a gépi munka szerencsétlen...

Városi kezelésbe került Aradon a kéményseprés.

Orezeanu Romulus polgármester rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy — mivel április elsejei hatállyal a város saját kezelésbe vette a kéményseprés — Aradváros területén, valamint a külvárosokban: Micalacan, Bujacon és Subcetaten kéményseprés és kéményvetést csak a város alkalmazottai végezhetnek. Így tehát magánszemélyek ilyen munkát nem fejtethetnek ki. A lakosság nem engedheti meg, hogy magánszemélyek kéményseprését végezzék. A város alkalmazottait megfelelő igazoló iratokkal látta el. A kéményseprési díjakat kizárólag a város hajthatja be szabályszerű nyugta ellenében az adóhivatali tisztviselő útján. Aki mégis kifizetné jogosulatlanoknak illetéket, ezt saját kárára és veszélyére teszi. A háztulajdonosok, a lakók, illetve megbízottaik kötelesek a kéményseprési munkálatok elvégzése végett. Minden kéményseprésnél külön e célra felfektetett könyv van, amelybe az elvégzett munkát bevezetik és ezt a háztulajdonos igazolja. Azokat, akik a fenti rendelet ellen vétnek, a közigazgatási törvény 140. és városi kéményseprési szabályrendelet 25. szakasza értelmében 50 lejtől 1500 leig terjedő bírsággal és egy naptól egy hónapig terjedő elzárással sújtják.

A Banloc autógummiágyára ősszel kezd meg működését

A Banloc S. A. kerékpár-, automobil- és egyéb gumiarúgyár szerelési munkálatai folyamatban vannak. A vállalat vezetősége az eddigi tervek szerint évvégéig kezd meg működését. A Banloc S. A. vezetősége a napokban az ifj. törvényszéken már be is jegyeztette a Banloc által előállított áruk márkáit.

A Carei-nagykárolyi vásárok.

A Carei-nagykárolyi keresztény egyházak vezetőségei kérvényt adtak be a városhoz és kérték, hogy azokat a vásárokat, amelyek egyházi ünnepekre esnek, halasszák el más hétköznapi napokra. A város vezetősége azonban elutasította az egyházak kérelmét és úgy határozott, hogy csak a hivatalos munkaszüneti napokra eső vásárokat halaszthatják el más hétköznapi napokra. Egyébként a város vezetősége a következő napokra írta ki az országos hetivásárok napját: január negyedik hétfőjén, április harmadik hétfője, július harmadik hétfője és október negyedik hétfője.

járt két munkás szelleme kísért — állapította meg magában és elhatározta, hogy mindenesetre jelenléte tesz másnap az irodában.

Nappal azonban ő volt az első, aki nevetett a dologon. Este pedig ismét nagy izgalom vett rajta erőt.

— Ma éjjel végire járok a dolognak! — határozta el.

Nem zárta be a hatalmas kapu kis ajtaját, csak betámasztotta a portásfülkéjét és várt. Este az órát. Sokáig lesz még éjjel. Ma azonban korábban jöttek a vendégek. Amint meglátta őket, kirozott a kapun. Üldözőbe vette a suhanó kísérteteket, ütötte botjával a levegőt. Megkergette őket, azok azonban elérhetetlenek voltak.

— Alj, vagy lövök! — kiáltotta akadozva, miközben azon bosszankodott, hogy a revolvert elfelejtette magával hozni.

Észrevette, hogy jó messzire elkerült a kaputól és hátat fordítva a kísérteteknek, rogyadozó léptekkel indult meg visszafelé. Mintha valami jéghideget érzett volna az arcán. Most már biztosan tudta, hogy kísértetek zavarják meg éjszakai nyugalma. Nagynehezen ért csak vissza. Reszkető kézzel zárta be a kaput, magárateteszte a portásfülkéjét és fogvacogva töltötte el az éjszakát.

Reggel, sapkáját forgatva, zavartan állított be az irodába.

— No, mi ujság, Hambalgó bácsi? — szóltak rá az íróasztalok mellől.

— Jelenenivalóm van — mondotta, majd töredeztve, szakadozva elmesélte a kísértetjárás történetét.

Az egész iroda dőlt a kacagástól.

— Ahmódott vagy ivott maga, öregem! — szögezte le a főmérnök és Hambalgó szégyenkezve hagyta el az irodát.

Hambalgó még aznap hivatalos levelet ka-

TIPOGRAFIA „HIRLAP”, ARAD.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, să cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámkorig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban: v. l.-özü. Mihail Voștinar Mihályné 943, Anton Coșa Antal 944, Maria Magyar Mária 945, Ioan Valasek János 946, Antoniu Neuman Antal 947, Daniel Szabó Dániel 948, v. l.-özü. Ignatie Herling Ignácné Ignatie Herling Ignácné 1022, Mihail Probst Mihály 951, v. l.-özü. Ioan Hack Jánosné 952, Teodoriu Ant. Lázár Antal Tódor 953, v. l.-özü. Ioan Zsupon Jánosné 954.

In Grupa II. Csoportban: v. l.-özü. Mihail Voștinar Mihályné 1019, v. l.-özü. Iuliu Szabó Gyuláné 1020, Iosif Kocsis József 1021, v. l.-özü. Ignatie Herling Ignácné 1022, Mihail Probst Mihály 1023, v. l.-özü. Hack Jánosné 1024, v. l.-özü. Gáspári Antalné 1025, v. l.-özü. Cristof Staudinger Kristófné 1026, v. l.-özü. Iosif Nagy Józsefné 1027, Niclae Macean Miklós 1028 sorszámkorig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrișilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automat, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatikusan megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1044 Martin Polareczky Márton, 1045 s. l. Ludovic Blaskovits Lajosné.

In Grupa B) Csoportban: 1022 v. l. Andrei Hlavács Andrásné.

pott. Elsejétől kezdve teljes fizetéssel nyugdíjba mehet.

Halálosan el volt keseredve. Szavát sem lehetett venni a kocsmában. A két fiatal ember, akik bebizonyították, hogy leghűségesebb hallgatói Hambalgónak, hiába unszolták.

— Meséljen nekünk... Hogy is volt az akkor... Egy mozdulattal elhallgattatta őket. Felállt, fizetett és elment.

Pedig még csak nyolc óra volt. Borát sem itta ki.

A portásfülkében szeme a naptárra meredt: Ez az utolsó éjszakám. Holnap elseje... Könnyes szemmel simogatta meg az öreg butorokat, az agyonkopott íróasztalt, sánta karosszékét, hangosan ketyegő falórát. Egyre csak gyúlt benne az elkeseredés. Mindennek ok az okai. A gépházban szerencsétlenül járt munkások, jobban mondva a szellemeik.

Elmerengett, elbóbiskolt. Az ablak zörrenésére kapta fel a fejét. Itt vannak. Ők azok. Felkapta a botot és a revolvert. Kinyitotta a kaput és kirohant. Megkérdődött az üldözés. Ugyanugy, mint előző nap.

Másnap korán reggel két rendőri autó állott meg a gyár kapuja előtt. A főmérnök már ott várta a rendőrtiszteteket:

— Uraim, az éjszaka kirabolták a gyár pénztárát. Az éjjeli portást holtan találtuk kinn az utcán. A tettesek ugylátszik kicsalhatták fülkéjéből.

A rendőrök, detektívek szerteszéledtek. A rendőrorvos bement a portásfülkébe, ahová a munkások bevitték az utcáról Hambalgó Péter holttestét. Megüvegesedett szeme csupa rémület volt.

Jobbkeze görcsösen markolt egy eltépett fehér vászondarabot...

A papírsák és a porlás értéke nem fér bele a maximális árba.

Boros György, Fesztinger Nándor és Roth Dezső Carei-nagykárolyi lisztnagykereskedők, valamint Izsák Mór sütőiparos megjelentek Nadolu ezredes-polgármesternél és arra kérték, hogy függessze fel az ármaximáló bizottság legutóbb megállapított lisztárát és tegye lehetővé a szabadversenyt. A lisztkereskedők elmondották még, hogy a maximális árak ugyan megfelelnek érdekeiknek, azonban a liszt mellé papírszakot is kell adniok, ami különként 40 bani kiadástoppletet jelent. Ugyancsak károsodás éri őket akkor is, mikor a kimérésnél legalább két százalék liszt kárba vész, szaknyelven porlás keletkezik. Ilyen körülmények között a lisztkereskedők különként 10 banit fizetnek rá a maximális árakra. Nadolu ezredes-polgármester kijelentette, hogy a jövő héten foglalkozik majd a lisztnagykereskedők kérésével, addig azonban továbbra is a maximált árak maradnak érvényben.

CONVOCARE

Căminul Industrișilor din Arad își va ține în ziua de 8 Maiu 1938, orele 10 a. m.

în sala Casei Culturale a Industrișilor din Arad.

adunarea generală ordinară

la care cu onoare invităm membrii.

Intrucât membrii nu se vor întruni în număr suficient conform statutelor, adunarea generală ordinară se amână de drept pe ziua de 15 Maiu 1938, când se va ține cu aceeași ordine de zi, în același local, la aceeași oră, fără considerare la numărul celor prezenți.

Președinția.

Arad, la 29 Aprilie 1938.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea prezidială.
2. Raportul direcțiunei.
3. Prezentarea contului de gestiune și a bilanțului.
4. Raportul cenzorilor și acordarea descărcării.
5. Prezentarea bugetului pe anul în curs.
6. Complectarea direcțiunei și a comitetului de conducere pe timp de 3 ani, alegerea comitetului de cenzori pe 1 an.
7. Eventuale propuneri.

MEGHIVÓ

Az Aradi Iparos Otthon 1938. évi május hó 8-án, d. e. 10 órai kezdettel tartja meg

rendes évi közgyűlést

az Aradi Iparos Kulturház nagytermében, a melyre tisztelettel meghívjuk tagjainkat.

Amennyiben a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, a közgyűlés 1938. évi május hó 15-én tartatik meg, ugyanazon helyen és órában, azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül határoz.

Arad, 1938. április 29.

Elnökség.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatóság jelentése az elmúlt évről.
3. Zárószámítások és vagyonmérleg jóváhagyása.
4. Számvizsgáló-bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
5. Költségeloirányzat jóváhagyása.
6. Választások: az igazgatóság és választmány kiegészítése 3 évre, valamint a számvizsgáló-bizottság megválasztása 1 évre.
7. Esetleges indítványok.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félvre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Felolós kiadó: NEMEDY GABOR.